

Dit blad ligt ter raadpleging en lezing op de leestafels der Oost- en West-Indische Mailbooten en der voornaamste Sociëteiten, Hotels, Café's en Leesinrichtingen, zoowel hier te lande als in Oost- en West-Indië.

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR. } HEULSTRAAT 17, DEN HAAG
 VERLICHTINGDIENST } TELEF. 4519. POSTGIRO 14574

ADMINISTRATIE VAN HET „KOLONIAAL WEEKBLAD“
 HEULSTRAAT 17, DEN HAAG. - TELEFOON 4519. - POSTGIRO 14574

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“ en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich in Nederl. tot den Administr.: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519. Postgiro 14574, in Ned.-Indië tot den Hoofdvertegenw. te SOEMENEP (Madoera) Mr. K. FAUSER. Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20. Tel. Interc. 1987*. Postgiro No. 17260, beiden DEN HAAG.

Fa. Wed. A. VAN GEMERT & Zn. - Havana-Sigarenfabrieken-BEST (N.-Br.), Holland

EENIG ADRES VOOR LEVERING VAN SIGAREN RECHTSTREEKS AAN PARTICULIEREN

Het succes, dat wij reeds jaren hier in Holland hadden door onze sigaren rechtstreeks te verkoopen aan de Verbruikers en dat wij door onze aanbiedingen hier in Holland dikwijls ook vele bestellingen ontvingen voor het leveren van sigaren aan familieleden of bekenden in Ned.-Indië, hebben ons op het idee gebracht aan de Particuliere Adressen in Ned.-Indië op dezelfde wijze onze offerte in te zenden, als wij in Holland doen. Al onze Afnemers zijn overtuigd, dat de sigaren, welke door ons tegen fabrieksprijzen worden afgeleverd, zeer concurrerend zijn, daar elke tusschenhandel wordt uitgeschakeld en de winsten, welke de tusschenhandel zou maken, den verbruiker ten goede komen, bedragen voor Holland 25 à 30 %. Nog belangrijker is zulks voor H.H. Rokers in Ned.-Indië, daar niet alleen Reizigers en Tokohouders (in Holland Winkeliers), doch ook IMPORTEURS worden uitgeschakeld, indien men

zeld z'n sigaren rechtstreeks gaat importeeren. Door Uwe benodigde sigaren rechtstreeks van onze fabriek te betrekken, zult U zich minstens 40 pCt. bevoordeelen. Wij raden U daarom aan eene proef te nemen met ons fabriekaat en zijn wij ervan overtuigd, dat U geregeld afnemer van onze sigaren zult worden. Blijvende relaties te winnen is ons doel en garandeeren wij U steeds prompte bediening en onovertroffen kwaliteit.

Tracht steeds met Uwe Vrienden en Kennissen eventueele bestellingen te combineeren om aanspraak te kunnen maken op punt 2 onzer leveringsvoorwaarden waardoor U 7 pCt. korting kunt genieten van het factuurbedrag.

VRAAGT ONZE GEILLUSTREERDE PRIJSCOURANT No. 4, WELKE GRATIS EN FRANCO WORDT TOEGEZONDEN

INHOUD: „In 't Paleys der Conincksvrouwe“ . . . — Het Zandberger Werk. — Het Indisch Onderwijs Comité. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen en Tijdschriften. Uit de Eur. Pers. Uit de Inl. Pers. Uit de Chin. Pers. — Literatuur-Overzicht. — Bockaankondiging. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Verren Vreemde. — Mededeelingen. — Mutaties van 17 tot 24 Oct. 1923.

Voor hen die NA 1 OCTOBER e.k. als lid dezer Vereeniging toetreden, geldt de contributie van het loopende jaar ook voor het volgende (1924).

Voor de Tropen
 is het beroemde merk
„His Master's Voice“
 GRAMOPHONES en PLATEN onmisbaar! De grootste Componisten: PUCCINI, LEONCAVALLO, MASCAGNI, REIJER, SAINT-SAËNS, EDWARD ELGAR, MASSENET, enz. raden U in hunne attesten aan, uitsluitend DIT merk aan te schaffen als het hoogst begaafde kunstwerk der volmaaktheid.
 De grootste Artisten op vocaal en instrumentaal gebied verleenen hunne medewerking.
 ALLEENVERKOOP te 's-Gravenhage bij
WILLEM SPRENGER
 Agent der Gramophone Comp. Ltd.
 PASSAGE 46 . TEL. H. 3778

BESCHIKBAAR.

VOORDAT GE
 uw Meubelen koopt, bezoekt eens onze Toonzalen. Grootte sortering in Slaap-, Huis-, Zit-, Heerenkamer- en Salon-Ameublementen.
„t WOONHUY“, Parkstraat 69
 Let wel GEEN Filialen . TEL. H. 5328

BESCHIKBAAR.

A B M
INDISCHE UITRUSTINGEN
 VOORDEELIGST ADRES.
AU BON MARCHÉ
 A. DE VRIES & ZONEN
 AMSTERDAM
 ROTTERDAM
 DEN HAAG
 UTRECHT
 BAARN

A.H.I.T.

Het ALGEMEEN HAAGSCH INSTITUUT VOOR TANDHEELKUNDE (A.H.I.T.) te 's-Gravenhage, **Piet Heinstraat 2a**, Telefoon M. 4580, is onweerlegbaar de meest moderne en beste inrichting in Europa voor de behandeling van mond- en tandziekten. De behandeling geschiedt uitsluitend door bekwame tandartsen-specialisten, onder leiding van tandarts **Alex Mertens**. **Lage Tarieven**. De gedrukte tarieven zijn kosteloos aan het Instituut verkrijgbaar, hetwelk geopend is alle werkdagen van des morgens 8.30 uur tot des avonds 10 uur, behalve van 6-7 uur. Zondagsmorgens van 10-12 uur.

NATUUR WOLLEN ONDERGOEDEREN
VAN
Jansens & Tilanus
FRIEZENVEEN

Verkrijgbaar in alle qualiteiten en maten bij
ISERIEF & Co Magazijn „de Prijslijst“
DEN HAAG.
Veenestr. 16-18. Valeriusstr. 29.
Prijscourant op aanvraag gratis.

Waar dineert en luncht gij **goed en goedkoop?**
RESTAURANT BAZARSTRAAT
Bazarstraat 5-7 Den Haag
bij het Vredespaleis en de Scheveningsche Boschjes

is het eenige adres in Den Haag, waar U kunt Lunchen vanaf f 0.75 en Dineeren vanaf f 1.-
Restaurant à la Carte den geheelen dag. Gebruik van dranken niet verplichtend. Geen foioen.
Aanbevelend, O. F. DE VRIES.

Noordeinde 13
speciaal adres voor koopjes
in Bont-, Wintermantels, Demi's en Winterjassen, Overhemden, Dassen, Jaeger- en Macco-Undergoederen, Regenmantels en Jassen in Gummi en Gabardine van f 25.- voor f 8.75, van f 35.- nu f 17.50, van f 50.- nu f 21.50 met zijde gevoprd enz., enz., 's avonds tot 9 uur geopend.

Bad- en Zweminrichting „DE REGENTES“
Telefoon M. 2739 Postrekening 69868
Weimarstraat 63, Den Haag.
In de onmiddellijke nabijheid van de Electr. tramlijnen 3, 5, 12 en de Stoomtram H. S. M.

Moderne inrichting, voldoende aan de hoogste eischen van hygiëne en comfort voor de bezoekers.

Zwembaden - Kuipbaden - Douchebaden

Zwemabonnementen en Couponboekjes voor 50 Kuip- of Douchebaden op voordeelige voorwaarden.

Op verlangen Zout-, Zee-, en Dennenloofbaden.

DEN HAAG
VB
N.V.
Vereenigde Bakkerijen
DE HAAGSCHE BROODFABRIEK EN DE OUDE VETTE HEN
Bilderdijkstraat 139 Tel. Marnix 3820
Brood - Beschuit Banket
Geregelde bezorging in alle wijken van DEN HAAG, SCHEVENINGEN, RIJSWIJK en WASSENAAR.

Huisonderwijs en Bijwerken

van leerlingen der lagere school of eerste klassen H.B.S. door onderwijzeres met diploma 5-jarige H.B.S.
Br. franco van Boetzelaerlaan 181, Den Haag, Tel. S. 0888.

„In 't Paleys der Conincksvrouwe“....
(Bij de plaat).

Laat ik maar dadelijk het opschrift nader mogen definieeren!

Immers: men mocht eens denken, dat hetgeen hier volgen gaat 'n simpele wedergave zou zijn van een bezoek aan een der vorstelijke verblijven, of-wel: men kon vermoeden, dat een audientie met haar officieele gebruiken en deffige verplichtingen, met al haar praal en vertoon zou worden beschreven....

En dat is niet het geval.
Al waren wij toch „ten Paleize“ — en al waren wij toch in het Huis van een „Conincksvrouwe“!....
Dat Paleis..... is het rijke, schoone, indrukwekkende gebouw, dat in het verlopen achttal jaren gaandeweg is verzezen aan de Mauritskade in de Hoofdstad van ons land.

En die Koningsvrouwe..... is de Vereeniging onder wier auspiciën dit paleis tot stand is gekomen..... de Vereeniging „Het Koloniaal Instituut“, die immers kort geleden het praedicaat „Koninklijk“ heeft verkregen?

Dat we dus bij een Koninklijke Vrouwe te-gast waren, behoeft geen nader betoog. We zullen voortaan moeten en mogen spreken van de Vereeniging „Het Koninklijke Koloniale Instituut“. Het bewijs voor al te ongeloofigen is te vinden in Staatsblad nummer zooveel en zooveel!

Maar dat diezelfde Koninklijke Hoogheid zich een Paleis heeft geformeerd, welks grootheid zich paart aan zijn grootscheit... zie... dat is minder bekend. Misschien zijt Ge wat al te bescheiden geweest met de „reclame“, Koningsvrouwe?

Het antwoord op die vraag voor 't oogenblik daargelaten. We hebben 'n bezoek gebracht aan haar Paleis... ..en is dan critiek wel gepast?

't Stond al eenigen tijd op ons programma, dat bezoek aan 't nieuwe gebouw daar op de Oude Oosterbegraafplaats. De Muiderpoortbuurt was ons niet vreemd en we verbaasden ons destijds over de grootheid van de Amsterdamsche Universiteit, die een deel van die stille rustplaats in beslag nam voor den bouw van het Anatomisch Laboratorium onder directie van Professor Bolk, waaraan verbonden is het Centraal Instituut voor Hersenonderzoek onder Dr. Ariens Kappers. We noemden dat toen reeds een gebouwencomplex dat er mocht zijn!

En kom nu eens!
Jarenlang heeft dat gebouwencomplex der Wetenschap zich moeten tevreden stellen met als naaste bloedverwante... een meterslange schutting, vol met affiches voor Schouwburgen, Bioscopen, Verkiezingscandidaten... totdat de onderbouw van het Paleis was voltooid, en langzaam maar zeker — langzaam vooral door den oorlog! — zich de representant van de Nederlandsch Indische Koloniën ging voltrekken... Totdat er bouwlieden kwamen, die torens van tientallen meters hoogte er plaatsten — en muren van geweld!.....

Nog staat het Anatomisch Kabinet op de Mauritskade..... maar nu als een dwerg naast een reus. En dan is het Koninklijk Koloniaal Instituut de reus — en de Nederlandsche Wetenschap, de Nederlandsche Medische Wetenschap voor een deel vertegenwoordigd in het Ontleedkundig Laboratorium van Amsterdam..... de dwerg.

Symboliek, misschien?.....

Neen, een onvriendelijkheid aan het adres van onze Nederlandsche Alma Mater ligt niet in de bedoeling. Ganschelijk niet! Maar dat de Indische samenleving in Nederland trotsch is op 'n gebouw als dat van het Koninklijk Koloniaal Instituut..... duidt het haar niet ten kwade! Ten opzichte van een belangenbehartiging van Nederlandsch-Indië worden wij hier in Nederland — en vooral in onze

Brandstoffenhandel H. HAVINGA
Oud-Gezagvoerder Kon. Paketvaart-Mij in Ned. Oost-Indië
Lid van de Vereeniging „Oost en West“
Leverancier van het Koninklijk Instituut
v. d. Taal-, Land- en Volkenkunde v. N.-I.
Kantoor: HOEIKADE 13a - DEN HAAG - TEL. N. 624

Het beste adres voor Indische Families
voor In- en Verkoop van hun Meubelen is en blijft het van ouds als solied en reël bekend staande adres
J. HORNMAN & ZON
TAXATEURS
Gr. Hertoginnel. 252, Den Haag, Tel. M. 391
.....naast het kantoor van de Beton-Maatschappij.....

dagen — niet verwend. Zij, die Indië hebben leren kennen — en dus hebben leren liefhebben — men gen trotsch zijn, nu met eigen oogen kan worden gezien dat wij, Nederlanders, wel iets „over“ hebben voor onze Koloniën..... waaraan wel eens wordt getwijfeld!.....

Beter hadden we misschien mogen schrijven: Weet men wel: hoeveel men in ons land voor de Nederlandsche Koloniën „over“ heeft. Want, die hoeveelheid eenigszins te bepalen zij hier vastgesteld, dat het gebouw van de vereeniging „Het Koninklijk Koloniaal Instituut tot stand kwam „uit eigen beurs“. De Regeering verleende medewerking! Zeker! Zij verleende veel medewerking! Maar wanneer het Particulier Initiatief niet eerst de hand aan den ploeg had geslagen, wanneer niet mannen als Cremer en Hubrecht de eerste

Daer is geen beter school de kinders aen te wijzen, Daer is geen sachter tucht de mannen aen te prijsen, Als datmen staegh bedenckt en vlijtigh gade slaet, Wat dat een ander doet, en watter uijt ontstaet.

schrede hadden gezet..... was het thans verreesde gebouw van het Koloniaal Instituut nog niet bereikt. Alle liefde en toegenegenheid van Nederland voor Nederlandsch-Indië ondanks!

Cremer en Hubrecht!.....
Dat zijn de figuren, die ons tegenblikken, wanneer we het gebouw betreden; dat zijn de namen die men 't eerst hoort noemen, wanneer men over het Koloniaal Instituut spreekt.

Cremer! Ja, dat had de oud-Minister, de „koloniaal“-bij-uitnemendheid, nog moeten beleven: dat de Vereeniging, zijn Vereeniging, „Koninklijk“ werd verklaard! Hij, de ondanks zijn hoogen leeftijd nog te vroeg gestorven pionier van Sumatra's Oostkust had het gebouw, zijn schepping, nog moeten zien. ForceMajeur — de oorlog — was oorzaak, dat het gebouw van het Koloniaal Instituut te laat gereed is. Is, wat het eerste betreft, de Regeering onderscheiding ook niet te laat gekomen?

Never mind! Het gebouw staat er! Het is er gekomen door het particuliere, door het Indische „kapitaal“. Want toen, halverwege den bouw, er geld moest zijn, was er in de vergadering van het bestuur iemand, die zijn chequeboekje voor den dag haalde en vijfmaal honderdduizend gulden deponeerde voor den verderen bouw, onder voorwaarde, dat zijn naam ongenoemd bleef!

Het gebouw staat er..... — „maar ik verzeker u“, aldus nog dezer dagen de heer Herbert Cremer, tijdens eens onderhoud, dat hij ons toestond, „ik verzeker u, dat het véél zorgen gekost heeft en ik durf wel te zeggen, dat het nieuwe gebouw voor mijn vader geweest is: een nagel aan zijn doodkist. Hij heeft wel eens gezegd: Wat ben ik begonnen! Niet als zou zijn liefde voor Nederlandsch-Indië en voor alles, wat de Koloniën betreft, gaandeweg verminderd zijn en ook niet als zou hij achteraf spijt gevoeld hebben van zijn opzet. Maar, weet ge,“ zo ging de heer Cremer voort, „'t hield niet op! Toen tot den bouw van het Koloniaal Instituut besloten werd, was het geld daarvoor tot den laatsten cent bijeen en zodoende kon de grootsche opzet van het Instituut groot blijven.

„Maar de malaise is gekomen, en met de malaise de veel en veel duurdere materialen, en daardoor weer kwamen er de faillissementen van aannemers — en dat alles kostte schrikbarend veel geld, zodat de totaal kosten van het gebouw, destijds geraamd op ruim drie millioen, thans reeds vijf en een half millioen bedragen..... — en nóg is het niet in zijn geheel gereed!“

Van dit laatste hadden wij ons reeds overtuigd. Daartoe uitgenoodigd door den bekenden architect van het Koloniaal Instituut, den heer J. van Nieukerken — dezelfde die de bouwheer is van

HET VAN OUDS BEKENDSTAANDE MUZIEKHUIS „TENZER“
PAUL KRUGERLAAN 114
Gramophoons in alle prijzen vanaf f 15.—
Gramophonoplaten vanaf f 1.50
Reparatie-inrichting voor alle soorten muziekinstrumenten
VERZENDING NAAR OOST EN WEST

PAFF naaimachines

zijn de beste. — Alleen verkrijgbaar bij
A. J. MEERPOEL
 DEN HAAG DELFT
 Prins Hendrikstraat Binnenwatersloot 26
 hoek Roggeveenstraat Tefel. 886.
 Tefel. N. 4933.
 Reparaties aan alle soorten en merken naaimachines. Speciale
 vakkundige emballering van Naaimachines voor Indië.

het nieuwe kantoor van de Nederlandsche Handel
 Maatschappij in Den Haag en van het een Euro-
 pesche vermaardheid bezittende buiten van wijlen
 den heer Cremer, het „Duin- en Cruydtberg” in
 de Antpoort — hebben wij, dezer dagen een rond-
 wandeling gemaakt door de grootsche stichting van
 Cremer en Hubrecht. Het hoofd van het Informatie-
 bureau der Vereeniging Oost en West, even be-
 langstellend als wij, maakte de reis mede — en
 ongeveer vier uur duurde de tocht door het nieuwe
 gebouw.....

Vermoeiend is en blijft zulk een excursie immer!
 Uiteraard ontbreken in het bouwwerk nog alle lif-
 ten — en het eene oogeblik stonden we volgens
 onze geleider „onder water”, om het andere oogeb-
 lik van een interessant vergezicht over de oude
 Amsterdamsche Muiderpoort en hare omgeving te
 genieten. Aan geklim en geklauter geen gebrek!

Maar anderzijds is een tocht door zulk een nieuw
 gebouw als dit, met den architect als explicateur
 naast u, toch wonder-belangwekkend. Met welk
 een bezielend enthousiasme vertelt de bouwheer u
 hoe en waarom dit zis en dat zóó gebouwd werd.
 Het welk een rechtmatigen trots wijst hij op zijn
 schepping, dat tegelijk zijn „geesteskind” is. Wat
 doet hij uwe belangstelling gaande te maken voor
 de sprekende symboliek, die in elk onderdeel van
 den bouw wordt gevonden — een symboliek, die
 reeds haar oorsprong vindt in het „Holland en
 Indië één!”

„Ons dunkt”, zoo vroegen wij den heer Van Nieu-
 werken tijdens onzen rondgang, „de bouw van zulk
 een paleis moet u toch wel voldoening, groote vol-
 doening schenken? Wanneer ge in de gelegen-
 heid zijt tot in lengte van dagen 't product van
 uw werk zelf te aanschouwen, met de wetenschap,
 dat ook ons nageslacht zijn bewondering er over
 zal uitspreken, — dan hebt gij in elk geval „eer
 aan uw werk”.....

„Ja”, was het niet zonder eenige bitterheid ge-
 geven antwoord. „Ja, maar weet ge hoe het tegen-
 woordig in onze eigen kringen gaat? Zóó; men
 heeft gezegd: die architecten van dat Koloniaal
 Instituut zijn je reinste „renaissancisten” — en
 men voegt er de vraag aan toe: of er voor dezulken
 in onzen tijd nog wel plaats is?! De „Schoonheids-
 commissies” — hoe goed ook bedoeld — zetten je
 tegenwoordig den voet dwars! Zie maar eens naar
 Den Haag! Wat is er niet te doen geweest, voor en
 achter men ruimte wenschte te geven aan de ideeën
 van den architect, die tegelijk de ideeën waren van
 de Directie der Nederlandsche Handelmaatschappij.
 Welke, met zijn Beurs? Goed, ik kan zijn werk
 waardeeren al is die moderne bouw niet de mijne.
 Maar al zou zijn bouw de mijne nimmer zijn! Ik weet
 den arbeid van dien architect op prijs te stellen!
 Maar ook niet! Maar laat men anderzijds dan
 ook ruimte gunnen voor de schepping van anderen!
 Laat men dan niet a priori bevooroordeeld staan
 tegenover wat men noemt de renaissance. We be-
 lijpen zeer wel, aldus ging de heer van Nieu-
 werken voort, dat een gebouw als dit, voor wat zijn
 architectuur betreft, in Rome anders zou moeten
 worden gebouwd en dat het ook in Parijs meer in
 overeenstemming zou moeten zijn met de daar gel-
 tenden principes. Maar hier, in Holland en in Am-
 sterdam, en op deze plaats, hebben wij ons het
 gebouw gedacht zooals wij dit meenden te moeten
 bouwen. Renaissance — of geen renaissance! Wij
 houden niet van de Duitse „blokkerij”. Wij willen
 Hollandsche complexen, die een echt-Hollandschen
 best ademen, gelijk ook uit den royalen opzet van
 het Koloniaal Instituut de echt-Hollandsche geest
 spreekt!”.....

Tot zoover de architect van het Koninklijk Kolo-
 niaal Instituut, met voor zich de drie-en-veertig be-
 tekentekeningen. Het bestuur van de Vereeniging
 heeft destijds de ontwerpen van den heer Van
 Nieuwerken verkozen boven die van Cuypers en
 Quendag — en het resultaat van deze „uitverkie-

LIJSTEN- EN FOTOHANDEL
D. DOOLAARD
 Reinkenstraat 18 - Den Haag - Tefel. N. 3137

KUNSTHANDEL
LIJSTENFABRIEK
 Speciaal adres v. verzend. n. Indië. Gratis verpak.

Rund-, Kalfs- en Varkensslagerij „HOUTRUST”

Obrechtstraa 628 Tel. M. 4719
 Liefert uitsluitend te kwaliteit Hollandsch versch
 geslacht tegen billijke prijzen & Nette bediening
 Thuisbezorging zonder prijsverhoging
 Aanbevelend, **F. Ph. SATONY**
 DEN HAAG OBRECHTSTRAAT 628

zing” staat thans — voor het overgrootste deel ge-
 reed — op de Mauritskade te Amsterdam.
 Wij hebben ons, als leeken, onthouden van een
 oordeel over den strijd tusschen „renaissance of
 modern”, tusschen Schoonheidscommissies en
 hedendaagsche architectuur. Alleen: van den echt-
 Hollandschen geest, dien het Koloniaal Instituut
 ademt hebben we ons overtuigd. Het is een product
 van Hollandsche voortvarendheid. Van de liefde en
 de warme belangstelling en waardeering, die er in
 Nederland voor Nederland-Indië nog steeds wordt
 gevonden.....

„En laten wij”, om met den architect te spreken,
 „na deze inleiding dat product van Nederlandsche
 voortvarendheid en van Hollandsche waardeering
 voor Indië eens van nabij gaan bezien; van onder
 tot boven; van buiten en van binnen.....
 (Wordt vervolgd.)

Het Zandberger Werk.

Een moeilijk probleem voor vele Ouders in Ned.-Indië
 opgelost.

Door J. H. NIEUWENHUIJS (Res. van Semarang n. v.)

1. Als het u, lezers, gaat als mij, en ge van uw
 kinderen Hollandsche kinderen wilt maken, door
 hen in Nederland een deel van hun opvoeding te
 laten ontvangen, dan heeft het vraagstuk van hun
 onderbrengen in een behoorlijk gezin en in een
 passende omgeving, u veel zorgen gebaard.

2. En hoe vaak is de uitkomst van al die moeite
 en zorgen beneden, ver beneden uw billijke ver-
 wachting gebleven! Hoe vaak bleek niet, dat in het
 gezin, waarin gij uw kinderen plaatstet, niet die
 beschaafde toon heerschte, dien gij gehoopt hadt
 daarin te zullen vinden en die gij voor uw kinde-
 ren zoo noodig achtet; hoe vaak werden zij niet
 door spottende en minachtende woorden over het
 land hunner geboorte, over de speelnootjes hunner
 eerste jaren, over de taal, die zij eerst spraken, ge-
 krenkt, zoodat hun hart sloot, waar het zich
 openen moest; hoe vaak gaf de geldelijke regeling
 met het hoofd des pleeggezins u niet de grootst
 denkbare onaangenaamheden en was zij saam te
 vatten in deze paar woorden: „brutale exploitatie”;
 hoe vaak bleef gij niet verstoken van bericht om-
 trent uw kinderen betreffende hun welzijn, mate-
 riele en geestelijk, hetzij rechtstreeks of indirect;
 hoe vaak werd aan hen niet onthouden dat deel
 van de opvoeding, dat hen later in den strijd des
 levens van onberekenbaar nut kan zijn, de reli-
 gieuse vorming; hoe vaak werd niet de minste
 aandacht aan hun leeren en studeren geschonken
 en werden ook zij verder verwaarloosd, terwijl de
 eigen kinderen des pleeggezins profiteerden van
 hetgeen uitsluitend door u voor de uwe bestemd
 was; hoe vaak eindelijk vormden niet de vacaties,
 voor de meeste kinderen een tijdperk van vrijheid
 en kindergeluk, voor het „kostkind” een ongeluk-
 tik tijdvak van zich overal „te veel gevoelen”, ge-
 steld als in de meeste pleeggezinnen de voorwaarde
 is, dat in de vacaties de kostkinderen hun heil
 maar elders — en hoeveel moeite kost dat! —
 moeten zoeken.

3. En tot wie u te wenden om inlichting en uit-
 komst? Niet altijd toch bereikten u de klachten der
 kinderen door achterhouding hunner brieven, en
 niet altijd meendet gij ten volle geloof te kunnen
 en te mogen slaan aan hun uitingen, uit hoofde
 van hun gemis aan kijk — natuurlijk overigens —
 op de zich voordoende toestanden en omstandig-
 heden des gezins waarvan zij deel uitmaken! Oeh,
 het toezicht op uw kinderen, zoo grif door bloed-
 verwanten, vrienden of kennissen beloofd..... het
 werd ten slotte slechts af en toe, soms voor slechts
 korten tijd, in elk geval onregelmatig uitgeoefend.

4. Dit is wel het voornaamste dat ons, Indische
 ouders, de meeste zorgen geeft: de plaatsing onzer
 kinderen in daarvoor geëigende gezinnen; geregeld,

Ga niet naar de Tropen

zonder origineel Voedingszouten
 en **AURUM POTABILÉ**
 van **JULIUS HENSEL**

Deze preparaten zijn daar onmisbaar en meer dan hun
 gewicht aan goud waard. Vraagt gratis Prospectus aan uwen
 Apotheker of schrijf er om aan
 Kantoor Ned. en Kol. „Henselwerke”, Apeldoorn

GROTE SORTERING
LINGERIE EN
HUISHOUD-
GOEDEREN

INDIËSE UITRUSTINGEN
HUWELIKSUITZETTEN

V.S.

GERZON

LOUIS ZELDENRUST
 GEDIPLOMEERD DAMEKAPPER
 Premier Prix Academie Nationale, Paris
 PLEIN 16 — TEL. H. 5460 — DEN HAAG

HAARWERKEN (Speciale bewerking voor de Tropen)
 HENNE APPLICATIES (Onschadelijk haarkleuren)
 Ondulation Permanente (best. tegen atmos. invl.)
 FRANSCH MODELHOEDEN en PARFUMERIEËN

P. VAN DEN BRUL
 Veenestraat 15 Den Haag
 Amsterdam, Hoorn, Leeuwarden, Groningen, Hilversum

Heeren-, Jongens- en Kinderkleeding
 Speciale afdeling voor
Kleeding naar Maat

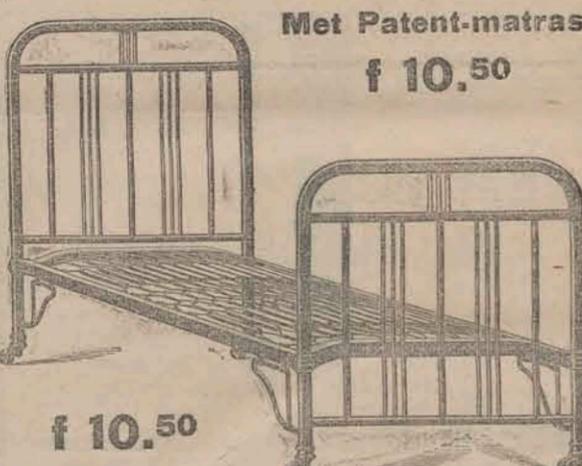
M. DIJKERMAN
 Fred. Hendriklaan 198 - Den Haag - Tel. S. 1384

Schoenen naar Maat
 in de beste uitvoering, zeer GEMAKKELIJKE en
 ELEGANTE MODELLEN

Verzending naar Oost- en West-Indië

P. B. VAN MOORSEL & CO
 Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

Met Patent-matras
f 10.50

f 10.50

Goedkoopst adres voor het meubi-
 leeren en stoffeeren van woningen

Afdeeling APELDOORN
der VEREENIGING „OOST EN WEST“

TENTOONSTELLING

van Teekeningen en Etsen
van den Heer W. O. J. NIEUWENKAMP
van Bali, Timor en Roti

in de Bovenzaal van het gebouw der

Coöperatieve Landbouwers Handelsvereniging
Stationsstraat 50-52, hoek Smidsstraat.

OPENING: Dinsdagavond 30 October, 's avonds 8 uur.

SPREKER: De Heer L. D. PETIT, Secr. der Afd. Amsterdam.

ONDERWERP: Het Eiland Bali; met Lichtbeelden naar Foto's van Dr. G. KRAUSE.

TOEGANG: voor Leden en Begunstigers, op vertoon der Ledenkaart, GRATIS; introducee's f 0.25.

TENTOONSTELLING: van Woensdag 31 October tot Donderdagavond 8 November 1923, telkens op werkdagen van 10-12.30 en van 2-6 uur.

TOEGANGSPRIJS: inbegrepen de plaatselijke belasting en geïllustreerde Toelichting: f 0.50.

ZIE ARTIKEL IN DIT NUMMER.

ROVER	LEVERANCIER	OSMOND
OOST EN WEST		
RIJWIELEN		
BIJ		
J. H. C. MERCKEL		
PARKSTRAAT 67 - TEL. H. 3127		
BEEKLAAN 355 - TEL. M. 461		
DEN HAAG		
ALL STEEL	VERZENDT NAAR	BATAVIER
OOST EN WEST		

Maison van Dooremaalen

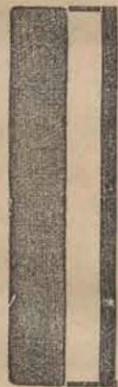
◆◆◆ Mauritskade 73 ◆◆◆
Den Haag - Telef H. 7147

Uitsluitend prima Dames- en Heeren-
kleding naar maat

Zeer billijke prijzen. - Stalen op aanvraag disponibel.

FRANÇOIS BLOM's

MODERNE KOOKKUNST

Het uitgebreidste Kookboek
Geb. in linnen Stempelband

f 5.50

Verkrijgbaar bij den Boekhandel en bij de
Uitgeefster, Nobelstraat 20, Den Haag.

WISBRUN & LIFFMANN
Veenestraat 35-37 - Tel. 2593 - Den Haag

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

deskundig toezicht op, geregelde voeling namens ons met het kind en het gezin, waarin het is opgenomen en geregelde, ruime berichtgeving over beide. Ware in dat alles op behoorlijke wijze voorzien, hoe velen onzer zou de scheiding — hoezeer toch zwaar — zooveel lichter gevallen zijn.

5. Is er dan, zal men mij vragen, voor het naar Nederland gezonden schoolkind niets gedaan in dit opzicht? Inderdaad is dit wel het geval, maar het is in Indië veel te weinig bekend. Zonderen wij de *Louisa*-stichting uit, die uitsluitend voor kinderen van vrijmetselaars open is en alleen een internaat-opvoeding schenkt, dan bestaan er in Nederland twee verenigingen, die speciaal inzake gezinsverpleging van Indische kinderen hun tusschenkomst verleenen, n.l. de Vereniging „Oost en West“ en „de Nederlandsch-Indische Onderwijs- en Studiekas“ te Amsterdam.

6. Het ligt niet op mijn weg in dit stuk de redenen van die weinige bekendheid met het werken van genoemde verenigingen na te gaan. Het is voldoende te constateeren, dat die inderdaad bestaat. En die omstandigheid leidt tot het feit, dat betrekkelijk weinig kinderen de zorgen van genoemde verenigingen genieten, hetgeen natuurlijk zeer te betreuren valt, omdat het aantal, dat met voordeel van deze en dergelijke verenigingen zou kunnen gebruik maken, het getal door deze in verzorging genomen kinderen zeer vele malen overtreft.

7. In het voorzien in een zoo diep gevoelde behoefte van talloos velen bestaat m.i. evenmin als in het uitoefenen van philanthropie, concurrentie in den scherpen zin des woords. En zoo moge het mij vergund zijn in het ondervolgende de aandacht te vestigen op het werk van een vereniging, wier naam aan het hoofd van dit stuk prijkt en die reeds vijftig jaren zich bezighoudt met gezins-opvoeding van aan haar zorgen toevertrouwde kinderen, uit Nederland zelf afkomstig, op een wijze, die ik, voor ons, Indische ouders en onze kinderen, als geknipt acht. Naast de beide zoeven genoemde verenigingen is voor het Zandberger werk ruim plaats.

8. Het toeval bracht mij in het begin van den zomer in aanraking met den Directeur van Zandbergen, „Maatschappij tot opvoeding van weezen en andere minderjarigen in het huisgezin“, den heer Jhr. W. A. Ortt, en een langdurig gesprek met dezen grooten kindervriend, een grondige kennisneming van zijn werk en dat der door hem beheerde Maatschappij¹⁾ deed mij, evenals zoovele anderen onbekend met het werk van „Oost en West“ en de „Studie-kas“, er toe besluiten hem de nooden der Indische ouders — boven beknopelijk uiteengezet — kenbaar te maken en hem de korte, maar veel omvattende vraag te stellen: „Kan Zandbergen hier niets doen?“

9. Tot antwoord — of liever tot schriftelijke samenvatting van zijn uitvoerig mondeling antwoord — gaf de heer Ortt mij het jaarverslag over 1917, waaruit ik de door hem gegeven uiteenzetting van doel en streven der Maatschappij nagenoeg letterlijk overneem. Ik beveel het ten eerste in de aandacht der lezers aan.

10. „Zandbergen“²⁾, evenals het mooie plekje, waaraan de naam der instelling is ontleend, nog veel te weinig bekend, stelt zich ten doel kinderen

¹⁾ Om de waarde van deze instelling-in-haar-geheel te beoordeelen; om een indruk te ontvangen van het geldelijk beheer, dus ook wat aan ieder der verpleegden wordt ten koste gelegd; om te weten op welke wijze de Directie voeling houdt met de verpleegden; in welken staat de kinderen dikwijls aankomen — lichamenlijk en geestelijk — en hoe de eerste moeilijke verzorging plaats heeft, wat alzo gedaan wordt met de zwakken en ziekelijken onder hen, daarvoor is het noodig, dat men zich op Zandbergen zelf komt overtuigen. Daar is het punt, waarvan alles uitgaat en van waaruit men dus het beste inzicht krijgt in den geheelen arbeid. Daar komen alle draden samen, die de pleegkinderen aan de instelling verbinden. Ik heb er tien dagen gelogeed en mij in alle details ingewerkt. Sympathie kan opgewekt worden door een kleinigheid, door slechts oppervlakkige indrukken.

²⁾ Vrouwen kan alleen gevestigd worden door onderzoek,

Grand Pension VILLA DES ROSES
DUINWEG 22, VAN STOLKPARK
Scheven. Boschjes.

Eerste Rang Familie-Pension
Stroomend Koud- en Warm Water

Voorgroote Families speciale overeenkomst

ERNEST CASSUTTO
TANDARTS

(Lid van de Vereniging „Oost en West“)
Prins Mauritsplein 3
(Plantsoengedeelte)
(VROEGER Fred. Hendriklaan) Telefoon SCH. 61
LAGE VASTE tarieven

op te voeden. Zij legt zich daarbij de volgende twee beperkingen op:

1°. de natuurlijke verzorgers — de ouders — moeten om de een of andere reden onmachtig of — ingevolge rechterlijke beslissing — onwaardig zijn zulks te doen;

2°. de eenmaal opgenomen kinderen worden opgevoed door middel van plaatsing in gezinnen (gezinsverpleging).

Met deze beperkingen blijft echter nog een zeer ruim veld over, zoo ruim, dat niet dan na een zeer nauwkeurig onderzoek tot opname wordt overgegaan.

Dit onderzoek heeft ten doel ons er voor te waarschuwen, dat „Zandbergen“, behalve philanthropisch ook „sociaal“ werkt, dat wil zeggen, dat de philanthropie niet op zoodanige wijze wordt bedreven, dat de grondslagen van de samenleving daardoor worden ondermijnd, te weten de dure plicht van elk ouder om zelf zijn (haar) kinderen groot te brengen.

(Wordt vervolgd.)

Het Indisch Onderwijs Comité.

Het Indisch Onderwijs Comité heeft zich met het volgende schrijven gewend tot den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen:

„Het Indisch Onderwijs Comité nam met groote belangstelling kennis van de Koninklijke besluiten van den 10den September 1923, waarin regelen werden gesteld voor den omvang van het examen ter verkrijging van de akte van bekwaamheid als onderwijzer (Staatsblad no. 433), voor het eindexamen der kweekscholen voor onderwijzers en onderwijzeressen (Staatsblad no. 434), voor den omvang van het examen ter verkrijging van de akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzer(es) (Staatsblad no. 435), voor den omvang van het onderwijs aan de Rijkskweekscholen (Staatsblad no. 439) en aan de gesubsidieerde gemeentelijke en bijzondere kweekscholen (Staatsblad no. 440).

„Het verheugde het Comité uit deze besluiten te zien; dat bij het onderwijs op de kweekscholen, als mede bij de examens voor onderwijzers(essen) en hoofdonderwijzers(essen), voor zoover de aardrijkskunde betreft, volgens de meening van Uwe Excellentie, in bovengenoemde Koninklijke besluiten neergelegd, evenveel aandacht behoort geschonken te worden aan Nederland als aan de Nederlandsche gewesten buiten Europa. Zoo merkte het Comité op, dat van den Nederlandschen onderwijzer en hoofdonderwijzer geëischt zal worden, niet alleen eenige algemeene kennis, gelijk in de aangehaalde Koninklijke besluiten wordt gevorderd, ten aanzien van de aardrijkskunde der werelddeelen, doch dat voorgescreven staat:

„Kennis van Nederland, Nederlandsch-Indië, Suriname en Curaçao.“

Het Indisch Onderwijs Comité is ervan overtuigd, dat onze kennis alleen in staat is de weinige neiging om naar de gewesten van het Rijk buiten Europa te trekken, kan verminderen en daardoor voor velen

door dieper in de zaak door te dringen, door grondiger kennismaking. De Directeur noodigt dan ook iedereen tot een bezoek uit: te midden van zijn omvangrijk werk heeft hij altijd tijd beschikbaar om belangstellenden op de hoogte te brengen.

2) „Zandbergen“ is een klein landgoed, buiten Amersfoort gelegen op ongeveer een half uur gaans van het midden der stad en van het station.

De omstreken zijn schitterend en het klimaat is er uitstekend, waartoe de droge heidegronden, waarop het gelegen is en de talrijke denbosschen het hunne ruimschoots bijdragen. In die mate, dat er sedert 1913 een herstellings-oord is opgericht, „het Trecker-bergje“ genaamd, waar kinderen, die eens op hun verhaal moeten komen of wel tot hun herstel, kunnen worden opgenomen. Dit herstellings-oord ligt aan den Leusderweg te Amersfoort en staat onder leiding en toezicht van een gediplomeerde verpleegster.

Vleeschhouwerij en Spekslagerij
annex Fijne Vleeschwaren
Dauckertstraat 62 hoek 2de Sweelinckstraat
DEN HAAG - TEL. M. 5975

Levert uitsluitend eerste kwaliteit
versch RUND-, KALFS- en VARKENSVLEESCH
tegen sterk concurrerende prijzen.
Aanbevelend: C. D. WESTPHAL.

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. DEN HAAG TELEFOON 4782

4°. de leiders komen noodzakelijkerwijze voor het voetlicht, vermogen zich niet te verbergen, kunnen voor hun actie ter verantwoording worden geroepen;

5°. voor de eenvoudigen van geest is althans het prikkelende element der geheimzinnigheid weggenomen.

In het nummer van 17 Sept. juicht de heer Lievegoed den nieuwen regeeringsmaatregel dan ook toe:

Het krasse middel, dat besloten lag in de beperking van het recht van vergadering, moge nuttig zijn geweest in den tijd der spoorwegstaking, daarna achten wij het, als uitgediend hebbende, uit den boeze. Ten rechte viel te vreezen dat in stede van openlijke actie, waarbij het aan de overheid licht zou vallen onrustige elementen op te merken, verborgen actie zou worden gevoerd, waarbij die elementen bezwaarlijk aan te wijzen zouden zijn. De vier achter ons liggende maanden hebben aangeleerd, dat die vreeze niet ongegrond is geweest: de *bominstagen* toch kunnen gevoegelijk beschouwd worden als een daadwerkelijke uiting van kwaadwillige gevoelens, welke in het verborgen worden gekoesterd en op openlijke wijze, op vergaderingen als anderszins, niet konden worden vertolkt.

De overheid heeft sedert de afkondiging van het vergaderverbod in het duister getast omtrent hetgeen er na het einde der spoorwegstaking in de bevolking leefde. Zij weet slechts bij vermoeden wie nu behooren tot de leiding gevende personen en wie, in hun onmiddellijke omgeving arbeidende, de opvolgers zijn voor het geval zij door regeeringsingrijpen, gelijk Semaoen, aan de inheemsche samenleving worden onttrokken. En bovenal is zij onbekend met den invloed door die leiders op de massa uitgeoefend, tenzij men onvoorwaardelijk bouwt op de juistheid van door spionnen aangebrachte berichten, hetgeen gemakkelijk doch stellig af te keuren is. De overige voordeelen werden nog kortgeleden door ons opgesomd, zoodat wij ze bij onze lezers bekend kunnen veronderstellen.

De thans door de regering genomen beslissing getuigt van liberaliteit, kracht en — praktisch inzicht, waarvan de winste niet zal uitblijven.

Ten slotte past na deze loftuiting de vraag: waarom blijven de Vorstenlanden en Madioen ook thans uitgezonderd?

Uit Madioen.

De *N. Soer. Crt.* schrijft o.m. de volgende bijzonderheden van de *bom-ontploffing te Madioen*:

Tegen middernacht van 29/30 Augustus waren een paar Inlanders in een huis aan de Niasstraat bezig met het maken van een bom, toen het ding uit elkaar vloog, de makers zelf treffend. Van Soemono, onderwijzer der S. I.-merah-school (P. K. I.) was de linkerhand weggeslagen, borst en gelaat zwaar verminkt. Zijn helper, Soewargo, een staker, iemand van het sinds een paar maanden opgerichte „Informatiebureau”, kwam er iets beter af, doch moest zwaar gekwetst in het hospitaal worden opgenomen. Soemono is den volgenden morgen aan zijn wonden overleden en begraven met de eer, die een communist ter plaatse pleegt toe te komen, n.l. vergezeld door katjongs in roode broekjes, wellicht zijne leerlingen. Onderzoek door de politie heeft uitgemaakt dat het een heusche bom is geweest; niet minder dan 14 kogels werden in het vertrek teruggevonden.

Het is een van de zeldzame gevallen, dat laffe moordenaars zelf het slachtoffer worden van hun misdadig opzet; het mag een geluk heeten dat de bom tijdens het maken ontploft is en het was een kostbare aanwijzing voor de politie.

Het „Informatie-bureau” heet compleet: Informatie- en Vertaalbureau „Mardi estie tomo”. Er zitten allerhande bekende grootheden in; vandaar dat men wellicht alles kan. Het bureau is pleitbezorger, geeft adviezen, vertaalt, incasseert, projecteert en voert uit, handelt, maakt meubels en repareert fietsen, klokken en auto's. Er schuilt daar een vernuft, dat voor niets behoeft te staan.

GEPANTSERDE HUTKOFFERS

85 x 50 x 38 f 11.— 100 x 50 x 38 f 12.—
Ruim Koffers 100 x 50 x 50 f 13.50
Boeken Koffers f 8.—

KORTE MOLENSTR. 43

Modemagazijnen
HENNEMAN & PLUKKER
Valeriusstr. 26-38
DEN HAAG

Grootste Speciaal Magazijnen
in Japonnen, Blouses, Rokken,
Peignoirs, enz. enz.

Gedurende den Winter steeds nieuwe zendingen voile Blouses en Japonnen voor Indië

Magazijn van

Heerenhoeden en Pelterijen

EDUARD PELGER

Prinsestraat 35 - Den Haag

Telefoon 3902

BESCHIKBAAR.

VERZAMELAARS

Zij, die Kunstvoorwerpen willen verkopen of hunne verzameling wenschen te completeren, worden attent gemaakt op de rubriek *Vraag en Aanbod* in het Maandblad

NEDERLANDSCH-INDIË OUD EN NIEUW

Prijs f 2.50 per annonce van ten hoogste vijf regels. Ter kennismaking wordt op aanvraag gratis een nummer van ons Maandblad toegezonden

NOBELSTRAAT 20 TEL. H. 1987*

DEN HAAG

me aansporing zal zijn om hunne gaven ten voordele te doen strekken aan de bevolking aldaar. Tevens zal, gelet op den groei der bevolking hier lande, het in de naaste toekomst noodzakelijk zijn, dat zij zich een arbeidsveld zoekt buiten de grenzen van het Rijk in Europa.

Immers is de thans heerschende werkeloosheid niet alleen te wijten aan de huidige economische malaise, doch, naar het Comité meent, evenzeer, zij het in mindere mate, aan den steeds toenemenden groei der bevolking. Het Comité vreesd daarom, dat het herstel van den economischen toestand, aan de werkeloosheid geen einde zal komen en de bevolking gedeeltelijk genoopt zal zijn elders arbeid te zoeken.

Het is dan begrijpelijk, dat door de meer ontwikkelde, daar deze daartoe alleen in aanmerking komen door de ginds bestaande arbeidsverhoudingen, het eerst het oog gericht zal worden op de Nederlandsche gewesten buiten Europa. Weliswaar is ook in Nederlandsch-Indië de malaise nog niet overwonnen, en is op het oogenblik de vraag naar arbeidskrachten nog gering, doch, naar verluid van berichten, zal in de toekomst, wanneer handels- en uitbouwondernemingen weder de noodige durf hebben om nieuwen arbeid aan te vatten, op velerlei gebied behoefte aan die arbeidskrachten ontstaan. Daar de meening van het Comité zal het daarom ook zijn het opgroeiend geslacht steeds meer de ogen te openen voor de groote beteekenis van de Indische gewesten en door het onderwijs belangstelling voor die gewesten te kweeken.

Niet alleen het onderwijs in aardrijkskunde, evenzeer dat in geschiedenis, staatsinrichting en kennis der natuur kan de belangstelling voor Indië verhoogd en is het Comité de overtuiging toegestaan, dat de Nederlandsche onderwijzer hierop een overwegenden invloed kan uitoefenen. Hiertoe zal het noodig zijn, dat bij de opleiding en de examens voor onderwijzer aan de kennis van Indië alle aandacht wordt gewijd.

Het Comité veroorlooft zich daarom tot Uwe Excellentie te verzoeken te richten, er bij de Eeren Hoofdspecteurs van het lager onderwijs, bij de Directeuren van Rijkskweekscholen en voor zover zulks mogelijk is, ook bij de besturen van gemeentelijke en Bijzondere Kweekscholen op aan te dringen, dat zeer bijzondere aandacht aan de kennis van Oost- en West-Indië zal worden geschonken.”

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

De vergaderbreidel weggenomen.

De Regering heeft een ordonnantie vastgesteld, waarbij met ingang van den 1en October, de tijdelijke beperking van het vergaderrecht, welke afgekondigd was voor de residenties Kediri, Semarang, de Preanger-Regentschappen, Pekalongan en Soerabaja, zou worden opgeheven, zoodat de beperking alleen voor de residentie Madioen blijft voortbestaan.

De *Loc.* (van 3 t/m. 17 Sept.) heeft op enkele oordeelen van de opheffing van het vergaderverbod gewezen:

- 1°. de schadelijke suggestie van het heerschen aan een crisis-toestand wordt er door opgeheven;
- 2°. de normale politieke ontwikkeling, te meer gewenscht in het gezicht der belangrijke verkiezingen voor den Volksraad, wordt er mee hersteld;
- 3°. de overheid herkrijgt de gelegenheid om door waarneming — en niet enkel door het uiterst roeibele intermediair van spionnen — de verschillende stroomingen in de maatschappij naar breedte en diepte te schatten en haar beteekenis te doorvonden;

IN KRINGEN

waar men tot oordeelen bevoegd is, beschouwt men Aambeienzalf van broeder Benedictus als het eenigst, nooit falende middel. Prijs p. p. f 1.—
Verkrijgb. bij de voorn. drogisten

HOTEL-RUBRIEK

AMSTERDAM

HOTEL CENTRAL
Damrak 18

HOTEL KRASNAPOLSKY
Warmoesstraat 171-185

THE AMERICAN
LUNCHROOM Cy.
Kalverstr. 16-18

BESCHIKBAAR.

RESTAURANT „LA RÉSERVE”

Rembrandtplein 44-48

BREDA

ORANJE-HOTEL
t.o. het station

BESCHIKBAAR.

'S-GRAVENHAGE

PENSION
„DE MOOR”
v. Bleiswijkstr. 149.

PENSION VAN KLEEF
W. de Zwijgerl. 33
Schriftel of Mond. Inlicht.
voorn. van Ind. Familiën.

Hotel Rest. „DUINOORD”
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
OOSTERWIJK & V. D. LUUR

BESCHIKBAAR.

HAARLEM

HOTEL-PENSION „MINERVA”

Parklaan 86-94, Tel. 433

NIJMEGEN

HOTEL REST.
„DE KEIZER”
Spoorstraat 7

HOTEL CAFÉ REST.
„DE POORT VAN KLEEF”
Grootestraat 2-4

WASSENAAR

HOTEL-PENSION
„DE KIEVIT”
Voll. Pens. vanaf 7.— p.d.

BESCHIKBAAR.

Haagsche Coöperatieve Keuken Restaurants

Keppelerstraat 274 Tel. M. 2313
Anna v. Buerenstraat 204 - Tel. B. 226

Middagschotel 12-2 uur à f 0.65
Diner 5-7 uur à f 1.10
Diverse Schotels à la carte.

Uitzending door de geheele stad à 10.76 PER
MAALTIJD en 10.14 bezorgloon PER BUS.

VENI - VIDI - VICI

Prijs niet den dag, vóór het avond is. Prijs nimmer
Whisky alvorens de gerenommeerde

WHITE & GOLD

te hebben geproefd!
Indien niet te uwent verkrijgbaar schrijf
Vertegenw. Fred. Hendriklaan 73, Tel. S. 316, Den Haag

Kasteel „Oud-Wassenaar”

Telefoon Kievit 571

15 minuten per Electr. Tram van Den Haag
Tramhalte Stoeplaan

Het geheele jaar geopend

Alle comfort Matige pension-prijzen

Parkhotel

van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467

EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
Centrale Verwarming, Electrisch
Licht, Baden, Rustige ligging.
LIFT.

Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf

Hotel „PROMENADE”

Oude Schev. weg 21

TEL. SCH. 454

Aangenaam Zomer- en Winterverblijf

Prachtige ligging :: Matige Prijzen

Het bureau is opgericht na de S.S.-staking; verder is niets met voldoende zekerheid te zeggen.

De Java-Bode meldt, dat bij de gearresteerde negen communisten te Madioen, meest onderwijzers aan de S. I.-school, die daardoor vrijwel van al haar leerkrachten beroofd is, nog 12 bommen zijn gevonden. Tijdens de jubileumfeesten waren er strenge maatregelen genomen, de gehouden optocht werd verlegd en de duur ervan bekort. Thans vertoef er een detachement militairen van 40 man onder een onderluitenant. *)

De politie-organisatie.

In het Soer. Hbl. van 10 Sept. lezen wij o.m.: Het volgende besluit is geslagen: Overwegende, dat bij de politie te Batavia geconstateerde malversaties het bestaan aan het licht gebracht hebben van leemten in de organisatie en het beheer der politie, welke dringend voorziening behoeven, is goed gevonden en verstaan, den assistent-resident Van Helsdingen op te dragen, een onderzoek in te stellen naar de werking der politie-organisatie op de groote hoofdplaatsen van Java, onder meer ook met het doel, waar noodig en mogelijk, bezuiniging aan te brengen, en voorts; in overleg met de betreffende hoofden van gewestelijk bestuur en plaatselijke ambtenaren, algemeene voorschriften te ontwerpen omtrent het geldelijke beheer van politie-corpsen.

Na melding gemaakt te hebben van de opzienbare arrestaties te Batavia, vervolgt het blad:

De verslagenheid in het politiecorps te Soerabaia, in verband met de arrestaties, is niet minder groot dan te Batavia. Vele jaren hebben de hogere politie-ambtenaren gewerkt, om een corps te krijgen, dat in moreel opzicht boven alle verdenking kon staan. Daarom doet het allen leed, dat de corruptie van een der hoogste chefs, het aanzien van het corps in de oogen van het publiek zoo schaden zal. Gehoopt wordt echter, dat het publiek zal kunnen begrijpen, dat de overgrote meerderheid der politie-ambtenaren van onbesproken gedrag is.

Wij vertrouwen evenzeer, dat deze klap aan het prestige, hoe ernstig ook, niet tot een onbillijk generaliseeren zal leiden en geen blijvende algemeene gevolgen zal hebben. Het komt ook bij andere diensttakken voor, dat plotseling aan het licht komt, dat een der vooraanstaanden, in wien men zijn vertrouwen meende te mogen stellen, dat vertrouwen niet waard blijkt te zijn. Ook dan volgt een begrijpelijke opschudding, die evenwel niet leidt tot een algemeen wantrouwen tegen alle collega's.

Intusschen vraagt men zich af, of het niet eerder verwondering moest wekken, dat een hoofd-commissaris zoo royaal met zijn uitgaven kon zijn, zooals hier o.m. uit de dure auto en de rijke huis-inrichting sprak. Het is het oude lied, zoo dikwijls reeds gezongen.

De N. Soer. Crt. zegt o.m.:

Wij hebben er reeds op gezinspeeld: de verleiding is in Indië voor politie-mannen zeer zwaar. Doch hier heeft men niet te doen met onderbetaalde, ondergeschikte dienaren, van wie er enkele in de afgelopen jaren voor dergelijke feiten op zeer kleine schaal in 't gevang dwaalden, wellicht be-trapt door superieuren, die nu zelf ontmaskerd zijn.

Inderdaad, het is zeer noodig, dat het politie-corps gezuiverd worde. De zuivere mannen in het corps zullen in 't belang van den dienst er gaarne aan mede willen werken, dunkt ons, en er eenigen tijd van narigheid voor over hebben om dat resultaat te bereiken. Hoe kan het corrupte deel van Indië met succes worden gereinigd, als de politie zelve niet volkomen buiten verdenking is?

Wij willen gaarne aannemen, dat de knoerij te Batavia de eenige rotte steen in het corps was, daar ontstaan onder den invloed van een paar corrupte elementen, die anderen meesleurden. Doch daar-

*) Aneta seinde den 17en Oct. aan Het Vaderland: De politie alhier is de Semarangsehe bommenwerpers op het spoor. Hun arrestatie is spoedig te verwachten. (Red. K.W.).

RESTAURANT „KUMMER”

Juliana van Stolberglaan 94 Tel. B. 1339

BEZORGING VAN DINERS AAN HUIS met keuze van
verschillende schotels.

ZALEN DISPONIBEL voor extra Dinners en Partijen tegen
uiterst concurrerende prijzen.

APARTE ZAAL VOOR DAMES

Restaurant „GUDE”

WEIMARSTRAAT 341 TELEFOON M. 5240

Diners vanaf 80 cent
Dagschotel (tusschen 12 en 2 uur) . . . 60 cent
Uitzending van Dinners tusschen 4 en 7 uur
Kamers met pension vanaf f 50.— per maand

Aanbevelend, EUG. J. D'HARME

omtrent moet zekerheid komen. Opdat het geschied te vertrouwen in het politiecorps weerkeere.

Atjeher en Hollander.

In het Soer. Hbl. van 15 Aug. wordt door een Atjeh-correspondent vergelijkingen gemaakt tusschen den Hollander en den Atjeher, die, volge- een schrijven aan het blad (van 6 Sept.), door len met weinig voldoening gelezen zullen zijn:

Door de lezers in het algemeen, omdat den Hollanders hierin karaktereigenschappen worden aangewreven, die uitsluitend het laagste van het Hollandsche volk kenmerken; door de Atjehkenners in het bijzonder, omdat zij intenser voelen den smaad van de vermelde Atjehsche onbeschofftheden, en hierin een zeer bedenkelijk resultaat zien van de stuursmethode, welk resultaat men geneigd zou zijn te noemen „schijnpacificatie”. En dit vooral belied de schrijver uitvoerig.

Aan het slot zegt schrijver deze hoopvolle woorden: En mocht de arbeid van den heer Van Sluys in het belang van de consolidatie van Atjeh's innerlijke pacificatie door betreurenswaardige invloeden en kortzichtige Atjeher-ethiek, reeds zoo spoedig na zijn vertrek te niet zijn gedaan, en het streven van den afgetreden gouverneur vruchteloos zijn gebleken, dan zij onze hoop gevestigd op de krachtige persoonlijkheid van gouverneur Hens, die, naar we verwachten, den Atjeher de al te gauw verkeerde manieren weer spoedig zal bijbrengen. Het wordt hoog tijd!

Gouverneur Hens.

Gouverneur Hens is, volgens een schrijven van den Atjeh-corr. in het Soer. Hbl. van 6 Sept., teruggekeerd van een tiendaagsche tournee van Noord- en Oostkust van Atjeh, ondernomen om zich met eigen oogen op de hoogte te stellen van den toestand van land en volk. Allerwegen is hij hartelijk ontvangen; eerepoorten waren aangebbracht en de kampongs waren versierd; verscheidene zelfbestuurders en hoofden werden bezocht. Het in Atjeh zoo geliefde volkspel *seniati* werd door hem bijgewoond; alle scholen werden gespeeld, zoodat de *Toean Besar* in een groot deelte van zijn belangrijk gewest reeds door hoog en laag, oud en jong, van aangezicht tot aangezicht is gezien, een feit, waarop de Atjeher is gesteld: deze regeeringsambtenaar moet voor hen niet te guur zijn op den duisternen achtergrond, maar een mensch, die aan het vermogen, de hoogte van zijn ambt op te houden, moet paren de goedwilligheid om het oor te leenen aan de woorden van ieder. De corr. meent te mogen aannemen, dat gouverneur Hens beide vereischten bezit.

UIT DE INLANDSCHE PERS.

Een en ander over het Desabestuur op Java.

III (Slot).

Zijne actie is voor den laatste een doorn in het oog.

Hij leert de volgzaam menigte hare rechten begrijpen.

De schrijver bedoelt met dezen Volksleider natuurlijk de werkelijk goede; niet de volksknijper, de volksuitbouter, de misleider, of de volksbloedzuiger, die zoo spoedig mogelijk op zijde moet worden gezet.

Hetgeen de schrijver onder een goeden Volksleider verstaat, heeft hij weergelegd in het artikel, voorkomende in de *Perniagaan* van 31 Juli 1922, waarin hij heeft aangevoerd hoe nuttig en goed de Volksleider kan zijn als tusschenpersoon tusschen Bestuur en Volk.

Het Desabestuur, dat niet in overeenstemming is met den geest des Tijds, zal zoo spoedig mogelijk moeten worden gewijzigd, want, zooals het thans is ingericht, kan het niet beantwoorden aan de verwachtingen, welke men daarvan koestert.

De Desaraad is nog samengesteld uit niet voldoende intellectueel onderlegde personen, terwijl de

Hôtel de l'Europe

AMSTERDAM

HUIS VAN DEN EERSTEN RANG

ZALEN VOOR PARTIJEN

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. M. 3703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.

Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.

DAGELIJKS RIJSTTAFEL
INDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT.
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.

Centr. Verwarming. Lift.

schonken lieden de Politie niet begrepen dan wel dat zij in de veronderstelling verkeerden zich in het land van Japan te bevinden, zij wilden zich vrij bewegen en begonnen zich op de Yu-Yit-Su-manier tegen het naar huis gaan te verzetten.

De minst beschonkene nam het hoofd van den veroordeelden Agent tot doelwit van zijne beenen, maakte het ambtelijk optreden van dezen belachelijk en voegde daaraan nog eenige vernederende woorden toe, met het gevolg dat de beide Japanners, na worsteling, naar het politiestation werden gebracht, alwaar proces-verbaal tegen hen werd opgemaakt en de geneesheer hulp moest verlenen aan den Hoofdagent.

Den 12en April 1923 werd de zaak door den Raad van Justitie te Medan behandeld.

De beschuldiging was niet gering, n.l. gewelddadig verzet tegen een politiedienaar in functie, vergezeld van verwonding.

De beide beklagden, met name Gii Suet Toyada en Kimuzo Kuroiwa, herinnerden zich niets van het gebeurde en werden respectievelijk veroordeeld tot 2 en 3 weken gevangenisstraf.

Het eigenaardige in dit geval was evenwel dat eerstgenoemde beklagde, die werkelijk eenigszins beschonken was geweest en meer op zijn kerfstok had dan zijn landgenoot, geringer straf ontving dan deze. Zouden de andere Indische onderdanen als Chineezen en Inlanders in een gelijk geval ook met zulk een lichte straf er van af gekomen zijn als deze 2 Japanners, vraagt de schrijver?

Hij verwijst in dit verband naar een vroeger reeds door hem beschreven geval van een inlandsch koetsier van een der huurwagens (kosongs) ter hoofdplaats Soerabaya, die met zijn rijtuig een verkeerden weg had ingeslagen.

Een oppasser staderde hem en bracht den koetsier een slag toe, die driftig geworden, van den bok van het rijtuig afdaalde en den oppasser te lijf ging, onder het uiten van de noodige wederzijdsche beleedigingen.

Weldra kwam een ambtgenoot den politiemann te hulp en werd de koetsier naar het politiestation gebracht, waar proces-verbaal tegen hem werd opgemaakt wegens verzet tegen de politie.

Twee maanden later werd hij tot zes maanden gevangenisstraf veroordeeld.

Deze twee vonnissen met elkander vergelijkende wijst de schrijver op de navolgende omstandigheden.

De Japanners waren beschonken en lokten zóódoende hun misdrijf uit.

De koetsier daarentegen nam bij vergissing slechts een verkeerden weg.

De Japanners brachten het eerst slagen toe aan den politiemann, terwijl de koetsier de eerste slag van den oppasser ontving.

Het meten met twee maten bij het opleggen van straffen, wegens misdrijven en overtredingen, is dus zeker niet te veel gezegd.

Ten slotte wijst de schrijver op het feit dat Japanners met Europeanen zijn gelijk gesteld en dat de Rechters in Ned.-Indië bij het bepalen van de hoegrootheid der straffen wegens door Japanners gepleegde misdrijven en overtredingen daarbij eenigszins zorgvuldig moeten te werk gaan en rekening willen houden met het sterk gewapende Japan, dat over eene voldoende Land- en Zeemacht beschikt en zich ook in het Buitenland heeft weten doen eerbiedigen.

Literatuur-Overzicht.

Studenten aan de Techn. Hoogeschool te Bandoeng.

De Ingenieur van 20 dezer bevat het Jaarverslag Sept. '22 tot Sept. '23 van het Kon. Instituut voor Hooger Technisch Onderwijs in Ned.-Indië, uitgebracht in eene vergadering, den 16en Oct. te 's-Gravenhage gehouden, onder voorzitterschap van Dr. J. W. IJzerman.

De mededeelingen het aantal ingeschrevenen en hunnen landaard betreffend, zijn o.i. zeer leerzaam en geven veel

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131

Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
Electrische Verlichting - Centrale Verwarming
Electrische Personentift
Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen

A. W. VOLMER, Directeur.

Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

loerah geen waarborg geeft dat de autonomie-gerechte bij hem in goede handen is.

Zoolang het onderwijs niet tot in de Desa is doorzongen, zal men dien beschreven toestand sociaal op zijde kunnen zetten.

In de afdeelingen, waarin de zoogenaamde ontvoering reeds tot stand gekomen is, zal men overal moeten beschikken, die in staat zijn leiding te geven aan het Desabestuur.

Zij, die daarvoor in aanmerking moeten komen, zijn de Candidaat-ambtenaren.

Men vergeete daarbij vooral niet zorg te besteden aan de vaststelling der inkomsten van de desas en hunne helpers, als de vervangende loerachs, schrijvers, de pentjalangs en amils, want al is den schrijver bekend, dat in het Bataviaasch ressort, men, zonder hoogen druk, moeielijk titulaten voor die functies kan vinden, niet alleen omdat de geldelijke inkomsten te gering zijn, doch ook omdat er bepaalde onwil bestaat.

Slechts in een paar desa's van dat ressort hebben loerah's ambtsvelden.

Ter hoofdplaats Batavia en te Meester-Cornelis niet de wijkmeester f 50.— per maand.

De loerachs op de particuliere landen f 15.— tot f 20.— per maand, naar gelang van de grootte der desa.

Dergelijke bedragen zijn onvoldoende en kunnen de kosten niet besprijden, welke verbonden zijn aan het storten van 's lands belastinggelden en aan de wettelijke samenkomsten met den Wedono of Assistent-Wedono.

Men moet zich zelfs verwonderen over het feit, dat wegens het misbruiken der belastinggelden, nog niemand in het Gevang is gezet.

In andere afdeelingen bestaat thans de regeling van de loerah's maandelijksche bezoldigingen geteuten, doch dat komt niet uit 's lands kas maar wel uit de zakken van de desa-bewoners.

Met ingang van het jaar 1922 is aan al de loerah's van de afdeeling Garoet een maandelijksch traktement toegekend van f 50.— tot f 100.—, welk bedrag voren werd vastgesteld door de desabevolking, naar gelang van de grootte der desa.

Aan de loerah's van de al te kleine dorpen werd evenwel ontslag verleend, terwijl de kleine vestingen zooveel mogelijk werden vereenigd.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Partijdige (?) rechtspraak in Ned.-Indië.

In de „Sinar Sumatra" van 21 April 1923, wijst de bekende medewerker van dat Blad in zijn wekelijksch overzicht er nogmaals op hoe op verschillende wijzen in Ned.-Indië de hoegrootheid der straffen, wegens misdrijven en overtredingen, door de rechterlijke autoriteiten worden bepaald en dit in verband met ras, stand, wijze van omgang enz. van de beklagden.

De menschen vergissen zich niet, zegt hij, wanneer zij beweren dat in Ned.-Indië, met betrekking tot de oefening van de Rechtspraak, met twee maten wordt gemeten.

Ten einde die bewering met feiten te staven, deelt hij de navolgende gebeurtenissen aan de lezers van het Blad mede.

Het is nog niet zoo lang geleden dat voor de rechtbank ter hoofdplaats Medan (Oostkust van Sumatra) 2 Japanners als beklagden verschenen, beschuldigd van het feit onbehoorlijke handelingen hebben gepleegd ten opzichte van een in functie zijnden Hoofdagent van Politie.

De zaak had zich aldus toegedragen. In den avond van 17 Februari 1923, zwierven die 2 Japanners in de nabijheid van de Kroesenstraat te Medan, in beschonken toestand langs den weg, hetgeen voor den toenmaligen Hoofdagent van de Algemeene Politie aanleiding was hen te naderen en ze naar hunne woning te brengen.

Dat was natuurlijk correct, doch of die 2 be-

Hotel „de Leeuwerik"

KRUISSTRAAT 30-32 :: HAARLEM

TELEFOON 514

Huis van den Eersten Rang

CENTRALE VERWARMING.

Aan de Leden van „Oost en West"

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad" is, dit behoeft geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereeniging.

Ten gevolge der heerschende malaise wordt het bestaan van genoemd blad bedreigd.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen :

1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,

2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen ?

DE UITGEEFSTER.

Dansen leeren in 4 Lessen

Aan de ACADEMIE DE DANSE MODERNE

N. DE PARMENTIER

: Bezuidenhoutsche weg 11 :

bestaat gelegenheid tot onderricht in de dansen die thans in de Hoofdsteden van Europa en vogue zijn.

Aan beginners van elken leeftijd, zowel aan hen, die elders geen resultaat bereikten wordt gegarandeerd, dat zij na vier lessen overal kunnen dansen.

Inlichtingen dagelijks van 11 tot 12 en van 2 tot 9 uur.

Zijt Gij Abonné

van het rijk Geïllustreerde
Maandblad

NEDERLANDSCH INDIË
OUD EN NIEUW

Zoo niet, vraag dan gratis proefnummer
aan bij de Administratie

PRIJS PER JAARGANG f 20.—

Te voldoen in twee halfjaarlijksche termijnen
van f 10.—

Losse nummers f 2.50

Nobelstraat 20 Den Haag

Telefoon H. 1987*

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal f 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 19,769,180.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten
Incasseringen en Financieringen.
Schriftelijke en Telegrafische Credieten.
Reiscrédietbrieven.
Deposito's.
Rekeningen-Courant.
Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken.

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYSS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST
van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met
aansluiting naar alle havens in den IND-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien
van draadloze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

stof tot nadenken, waarom ze hier onverkort worden over-
genomen.

Cursus 1922—1923. In dezen cursus waren drie studie-
jaren vertegenwoordigd. Voor het eerste studiejaar waren
52 studenten ingeschreven. Hiervan verlieten in den loop
van den cursus verscheidenen de hoogeschool, sommigen
wegens financiële omstandigheden; 2 verlieten Indië,
anderen kwamen vóór het examen tot het besluit dat de
studie minder in hun richting lag. Het tweede studiejaar
telde 21, later 22 ingeschrevenen, het derde jaar 19. Bij de
examens aan het eind van den cursus 1922—23 werden tot
het 2e studiejaar toegelaten 26 (afgewezen 14), tot het 3e
16 (afgewezen 6) en tot het 4e 15 (afgewezen 4).

Hier volgt een staatje van dezen uitslag, waarbij de inge-
schrevenen gegroepeerd zijn naar den landaard.

Examens aan het einde van den cursus 1922—1923.

Ingeschrevenen.	Europeanen.	Inheemschen.	Chinezen.	Totaal.
Eerste jaar totaal	20	9	2	40
geslaagd	12	1	1	14
afgewezen	17	8	1	26
Tweede jaar totaal	15	5	2	22
geslaagd	11	3	2	16
afgewezen	4	2	0	6
Derde jaar totaal	16	0	3	19
geslaagd	12	0	3	15
afgewezen	4	0	0	4

Cursus 1923—1924. De nieuwe cursus begon met 14 voor
de eerste maal ingeschrevenen, welk getal na korten tijd
klom tot 17. Hiervan zijn 10 Europeanen, 4 Inheemschen en
3 Chinezen. Bovendien heeft het eerste jaar 11 dubbloures,
die voor de tweede maal den cursus volgen, dus in het ge-
heel 28. Het tweede jaar heeft 25 ingeschrevenen, het derde
jaar 18, het vierde jaar 15. In totaal zijn er dus in den
cursus 1923—1924 87 ingeschrevenen.

Vliegtocht Amsterdam—Batavia.

Den 16en dezer hield te Amsterdam de commissie tot voor-
bereiding van den vliegtocht Amsterdam—Batavia onder
voorzitterschap van den oud-generaal C. J. Snijders, een
bijeenkomst. Aan de besprekingen namen deel de H.H. Dr.
C. J. K. van Aalst, P. E. Tegelsberg, J. H. Hummel, Ruys,
A. Plesman en A. H. G. Fokker.

Het comité sprak zijn groote teleurstelling uit over het
feit, dat de Nederlandsche en Indische Regering niet hadden
kunnen besluiten een subsidie te verleenen, ten einde daar-
door de uitwerking te bevorderen van dit grootsche plan, dat
zulke gunstige perspectieven opent in het belang zoowel van
Nederland als van Indië.

Hoewel deze omstandigheid de uitvoering van het plan ten
zeerste bedreigde, kwam toch het comité na rijpe overwe-
ging tot de conclusie van den grooten eenigszins gewijzigden
en meer bescheiden opzet het doorgaan van den grooten
vliegtocht nog heel wel mogelijk zou zijn. Ten einde nu tot
dit doel te geraken, werd een nieuwe begrooing van kosten
gemaakt. Hieruit bleek, dat aan de benoedigde gelden wel
is waar nog een belangrijk bedrag ontbrak, ten einde een
gewijzigd plan te verwezenlijken, maar het comité had er
nochtans groot vertrouwen in, dit tekort door particulieren
steun bijeen te kunnen brengen. Men besloot daarom het
plan door te zetten en den vliegtocht Amsterdam—Batavia
in den loop van April 1924 te doen ondernemen.

Vorenstaand bericht is aan de Ind. Mercurus ontleend,
welk blad nader meldt, dat den 1en April 1924 een speciaal
daarvoor uitgerust Fokker-verkeersvliegtuig zal starten voor
een proeftocht van Amsterdam naar Batavia.

De 15.000 K.M. lange route zal in 16 étappes van één dag
worden gevlogen en wel via Praag, Constantinopel, Aleppo,
Bassa, Karachi, Calcutta, Rangoon, Bangkok, Sengora, Mun-
tok naar Batavia. De langste „non stop“ te vliegen étappe
is 1300 K.M., de kortste 650 K.M.

Het toestel, dat voor deze vlucht zal worden gebruikt, een
Fokker F. VII, nadert alreeds zijn voltooiing. Het is een
grote wijdtragende ééndekker met een 360 P.K. „Rolls-Royce
Eagle“-motor.

Boschbouwkundig Tijdschrift Tectona.

Inhoud van dl. XVI, afl. 8-9. Oorspronkelijke verhande-
lingen: Over cultures in het djati boschgebied, door A. C.
Nolté. — Eenige beschouwingen aangaande de begrippen
pantjang-alas, vastrecht, cijns, pachtsehat, en daarmede sa-
menhangende kwesties in het Gouvernement Atjeh en On-
derhoorigheden, door A. Luytjes. (Pantjang alas is een in de
Maleische landen algemeen voorkomend adat-begrip, dat op
Sumatra's Oostkust haël oetan, op de Westkust boenga kaja
en op Celebes soesoeng romang heet. Het is van oorsprong
een overheidsrecht, dat geheven werd van personen uit an-
dere landschappen (negari's enz.), indien deze boschproduc-
ten wilden oogsten uit een vreemd landschap. Het recht
moest dan aldaar voldaan worden aan den Radja of Oeloe
Balang, als erkenning van diens rechten op de bosschen). —

„SALLANDIA“
(GEDEPONEERD FABRIEKSMERK)
LINOLEUMWAS - WRIJFWAS
DE BESTE
CHEMISCHE FABRIEK „SALLANDIA“, ZWOLLE

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRAGHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Wildhoutexploitatie in eigen beheer ter Sumatra's Westkust
door W. C. Schnepfer. — Zoölogische bijdragen, door L.
van Kalshoven. No. 7, Schade ondervonden van droogheid
boeboek (Lyctidae).

Overgenomen artikelen enz. Boschwezen en bezuiniging
door J. M. de Jonge. — Id. door W. A. van Asbeck. —
gemengd bedrijf.

Verslag van de Bestuursverkevelingscommissie.

Bij het Regeeringsbesluit van 28 April 1921 No. 31
onder den naam „Bestuursverkevelingscommissie“, ingesteld
eene Commissie van Advies, welke der Regering zooveel moge-
lijk onder indiening van nitgewerkte voorstellen van rege-
ring zal dienen nopens de vraag, hoe het best zal zijn te geraken
tot een doelmatiger verdeling van de verschillende onder-
werpen van Staatsbemoedigen in Indië over de departemen-
ten van algemeen bestuur, met dien verstande, dat er niet
gestreefd worde het aantal der departementen niet te ver-
meerdere, doordat bij eventuele oprichting van een nieuw
departement, indien mogelijk, een bestaand departement
kome te vervallen met verdeling van de zaken van het
departement over andere departementen, en welke tevens
onderzoeken in hoeverre het wenschelijk en mogelijk is
Algemeene Secretarie in te krimpen door overdracht van be-
voegdheden op de departementshoofden of door wijziging
van organische regelingen.

Het verslag der commissie, welke taak in bovenstaande
langen zin wordt uiteengezet, is ter Landsdrukkerij te Wel-
tevreden verschenen.

Op grond van verschillende overwegingen, komt de Com-
missie in haar Rapport tot een tweeledig voorstel, vervat in
een schema A en B.

Schema A acht zij voor onmiddellijke verwezenlijking ver-
baan en beveelt zij derhalve voor dadelijke uitvoering aan.
Er zullen dan zijn zeven departementen van algemeen be-
stuur, n.l. justitie, financiën, binnenlandsch bestuur, onder-
wijs en eeredienst, landbouw, nijverheid en handel, burger-
lijke openbare werken, gouvernementbedrijven.

Schema B, dat in verband met den toestand van 's Lands-
geldmiddelen een perspectivistisch karakter draagt, noemt
negen departementen en wel: justitie, financiën, bestuurs-
zaken, onderwijs en eeredienst, volksgezondheid en arbeid,
mijnbouw en nijverheid, landbouw en handel, waterstaats-
verkeer.

Dat van de voorgestelde maatregelen een inkrimping van
de Algemeene Secretarie het gevolg zou kunnen zijn, wordt
door de meerderheid der Commissie waarschijnlijk en wens-
schelijk geacht. Zij is van meening o.m. dat „de Algemeene
Secretaris met zijn bureau een te grooten invloed heeft op
den gang van zaken, wat een staatsrechtelijk onzuivere toe-
stand is en practisch belemmerend werkt.“ De minderheid
daarentegen voert gronden aan tot behoud der Algemeene
Secretarie in vollen omvang.

Volksraad Jaarboekje.

Als uitgave van G. Kolff en Co. te Weltevreden is ver-
schenen de eerste jaargang van een jaarboekje, dat in de
eerste plaats allerlei gegevens bevat in verband met den
Volksraad (instelling, samenstelling, bevoegdheid, enz.),
daarna de portretten en biografische bijzonderheden van de
leden (en enkele onlangs afgetreden leden) van dien Raad.
Voorts de programma's van verschillende partijen in Indië
een naamlijst der leden van den Raad van Indië, hoofden
van departementen, van gewestelijk bestuur, enz., benevens
o.m. de namen der leden van de Staten-Generaal.

Het practische boekje, ingeleid door den Secretaris van
den Volksraad, Mr. A. B. Cohen Stuart, is bijgewerkt tot
ult. Juli 1923 en komt in opzet overeen met het bekende
jaarboekje, waarop hieronder de aandacht wordt gevestigd.

Parlement en Kiezer.

Bij M. Nijhoff te 's-Hage verscheen de 13e jaarg. (1923-24)
van „Parlement en Kiezer.“ Jaarboekje, samengesteld door
J. A. Jungman en F. K. van Heron.

De verschijning van bovengenoemd boekje over den Volks-
raad maakt „Parlement en Kiezer“ voor Indische kringen
niet overbodig; de twee uitgaven vullen elkander uitstek-
kend aan. Het boekje van de H.H. J. en W. I. is practisch
ingericht; het is bijz. o.m. een handige wegwijzer voor hen,
die een of ander Indisch onderwerp in de levige handelin-
gen en Bijlagen der Staten-Generaal, zittingsjaar 1922-23
willen raadplegen.

Handelsberichten.

Onder de rubriek Berichten van het Ministerie van Ko-
loniën bevat het Nr. van 18 Oct. van Handelsberichten me-
dedeelingen over de uitvoeren van Java en Madoera gedu-
rende Jan.-Juni 1923. Verder over de met tabak beplante
uitgestrektheden in Ned.-Indië gedurende 1922.

C. te Lintum geeft in hetzelfde Nr. het slot van zijn ar-
tikel: Java en de Volksgezondheid. Het artikel is geschre-
ven naar aanleiding van een inzending op hygiënisch ge-
bied van het Koloniaal Instituut op de jongste jaarbeurs
te Utrecht, waar schr. onder den indruk is gekomen van

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan
tot ons. Wij zijn daarvoor
speciaal ingericht en kunnen
derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht
verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan ge-
reed voor uw **grote op-
lagen**, onze prima snelpersen
voor die tijdschriften, waarbij
het vooral op **kunstdruk**
aankomt

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. H. 1987*

Nederlandsch Administratiekantoor

Hoofdkantoor: WILLEMSPARKWEG 4 - AMSTERDAM

Bijkantoor: 's-HERTOGENBOSCH, Parade 1, Tel. No. 1079

ALLE BANKZAKEN

Verstrekt gratis advies betreffende alle fondsen
en aandelen, verhandelt valuta op termijn,
belast zich met uitvoering van orders op de
Amsterdamsche Beurs. — S.

Garage NASSAU
SCHELPAKDE 42 b.d. Javastraat DEN HAAG
Verhuren van Luxe Auto's
tegen taxi-prijzen
MAAND-AUTO'S
Tel. H. 7503 Tel. H. 7504

Lunchroom
DE OUDE VETTE HEN
 DEN HAAG bij het Stadhuis

het mooie werk in Indië verricht, vooral door particuliere landbouwondernemingen. Ook op het werk der gouvernements geneeskundigen op Java vestigt Dr. te L. de aandacht welke het verdient, want „het publiek is ook op dit punt zoo gaarne geneigd tot afbrekende critiek en zoo ongaarne tot waardeering.”

Is het niet verbluffend, dat de Indische lezers der „Indische Post” (allen dus menschen, die van Indische toestanden „veel beter op de hoogte zijn” dan eenig Nederlander buiten Indië) onder de tien grootste mannen „geen enkelen hygiënist of medicus wisten te ontdekken?”

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 29. Kunst en kunstvaardigheid in Indië, door N. (vervolg), met plaat: hoofdbestanddeelen van staatswapens uit Oost-Indië. — Vierde koloniale vacatiecursus voor geografen. — Oude en nieuwe kampeengs, door d. K. (met afb.) — Een nieuw licht op de bevolkingsgroepen en talen van Ned.-Indië (naar aanleiding der uitkomsten van de volkstelling in Nov. 1920), door E. Schmülling. — Militaire krabbels (uit de oude doos), door N. N. (vervolg). — Boedoean (suikerfabriek in Oost-Java), door P. van Schelfgaarde (vervolg).

Speciale aandacht wordt gevestigd op het artikel van den hr. Schmülling. De kern er van bevat de mededeeling, dat in den Indischen Archipel minstens 74 bevolkingsgroepen worden aangetroffen en er 47 afzonderlijke talen bestaan.

Alle den Voicke.

Het Oct.-Nr. van dit zendingsperiodiek bevat het eerste gedeelte eener beschouwing betreffende de verbodsbepalingen (pemali's) bij de Sa'dan-Toradja's. Het schijnt onder dit volk bepalingen te regenen van handelingen, welke of ten allen tijde of onder zekere omstandigheden verboden zijn. Ze zijn in lang vervlogen tijden door de voorouders vastgesteld en de overtreding wekt den toorn der geesten op, waardoor een stipte naleving van al deze instellingen verzekerd is. Zij verlammen, zegt schr., in hooge mate de vrijheid van handelen, en doen de menschen dag en nacht gebukt gaan onder een zekere onbestemde vrees op een of ander tijdstip door een ramp te worden getroffen, gevolg van het bewust of onbewust niet nakomen van een der talrijke verbodsvoorschriften. Ten einde eenige orde te brengen in het overstelpend aantal verschijnselen verdeelt schr. ze in eenige rubrieken, waarvan de voornaamste zijn de pemali's in betrekking tot de geesten, tot de dooden, tot de rüst, tot het huis en tot de dieren.

Verder brengt dit Nr. de afbeelding van een gedeelte van den 60 K.M. langen en 4 M. breeden weg, die zijn voltooiing nadert en de Toradja's met de kust van Palopo zal verbinden. De aanleg van dezen weg levert meer dan gewone moeilijkheden op; het scheidsingsgebied tusschen de hoogvlakte en de kust is gemiddeld 2000 M. hoog. Over een der passen van dit gebergte, Pedamaran geheelen, loopt de nieuwe weg. In den natten moesson doen de hevige stortregens menigmaal groote gedeelten afstorten, die met hoornen en al in de diepte verdwijnen.

Doodencultus op Soemba.

Ds. D. K. Wielenga, die zoo vele jaren als zending op Soemba verblijft heeft en veel studie heeft gemaakt van de instellingen, zeden en gewoonten der Soembaneezen, schrijft in het Oct.-Nr. van de Macedonier een interessant artikel over de doodencultus op dat eiland „van graven en van steenen grafmonumenten”.

Wat in het algemeen de graven betreft is de indruk dat men in Oost-Soemba de graven ruw en sordid afwerkt. In W.-Soemba daarentegen is een grafgesteente soms een waar primitief kunstwerk, waaraan de eigenaar zijn halve leven heeft gewerkt. Hier eert men de dooden door een sierlijk grafmonument, terwijl men het in het oostelijk gedeelte meer zoekt in de prachtige weefsels en in de goudwerken, welke men aan de dooden in hun graf meegeeft. In het Westen maakt men tijdens zijn leven zijn steenen doodkist, in het Oosten zorgt men de noodige schitterende weefsels gereed te hebben als lijkkleed.

Bij de Soembaneezen staat de doodverreering in het centrum van hun leven; de dooden zijn afhankelijk van de levenden, maar ook de levenden zijn afhankelijk van de dooden. De levenden zijn verplicht de dooden volgens adat zoo rijk mogelijk te begraven, want anders worden zij vertoord en het kaleha da marapoe mameti: „boos zijn de doodenzielen”, is oorzaak van veel ellende en ramp. Maar ook de dooden kunnen zonder eervolle begraving niet aankomen in hun zielenland, ze worden door den poortwachter afgewezen en moeten blijven rondzwerven.

Een begrafenisplechtigheid als zoodanig, heeft een groote beteekenis. Een vorstelijke begravenis in Oost-Soemba is een kostbare en langdurige geschiedenis en het kan soms een paar jaar duren eer de man compleet begraven is. De radja van Kapoendoek heeft een jaar of vier boven aarde gestaan, ondergebracht in een voorloopig doodenhuisje, eer men in staat was aan alle formaliteiten te voldoen.

F^A N. LOEB, Noordeinde 107-109

TEL. H. 3149 DEN HAAG OPGERICHT 1882

Levert op afbetaling:

KLEEDING voor Heeren, Dames en Kinderen
MEUBELEN, BEDDEN, TAPIJTEN, Gordijnen
 Complete Woning-Inrichtingen

Gramophoons - Rijwielen - Kachels - Lampen - enz. enz.

De Indische Mercur.

No. 42 Groenbemesters in rubber- en koffietuinen, door Dr. A. J. Ulteé. — Internationale vereeniging voor de rubbercultuur in Ned.-Indië (negende jaarverslag). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. Financiële berichten en verslagen, zoomede de orveige wekelijksche rubrieken. — De afd. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft recente literatuur over vezelstoffen, plantenziekten en -plagen, bodemvraagstukken.

Indisch Militair Tijdschrift.

Hoofdzakelijke inhoud van jaarg. 1923, No. 9. Inlandsche militie getuigt aan Fransche ervaring, door C. Marcus. — Nachtelijke opmarschen, door L. J. J. M. Tabbers. — Hoe moeten venereische ziekten in het Ned. Ind. leger worden bestreden? door F. d. B., met Naschrift door Dr. L. Balner. — Overzicht van tijdschriftartikelen.

Orgaan van den N.-I. Pol. Econ. Bond.

Uit den inhoud van No. 36: Economie in de Inlandsche maatschappij, door K. van der Veer. — Kampeengzorg, door J. C. Lamster (lid der Gezondheidscommissie te Batavia). — No. 37. Vervolg van Kampeengzorg. — Economische benutting van erven, enz. (vervolg), door Ram.

Oedaya (Opgang).

Inhoud van No. 7. Van en over Oud-Java (naar aanleiding van Dr. N. J. Krom's „Inleiding tot de Hindoe-Javaansche kunst”, tweede herz. druk). — Prins Prangwadono en de Ratoe Timoer (jongste portret). — Van de Indonesische kolonie in Nederland (met portret van Raden Ario Dr. Hoesein Djajadiningrat). — De geest van het Oosten; door Orientalist. — Personalia. — Over luchtvaart door Kennis (vervolg).

Nieuwe regeling voor de samenstelling en verkiezing van den Volksraad. (De Java Post, 21 Sept. '23).

Voorloopige mededeelingen betreffende de selectie van den oliepalm, door J. G. J. A. Maas. (Meded. Alg. Proefstation der A. V. R. O. S. Alg. Serie No. 15).

Statistiek van den handel en de in- en uitvoerrechten in Ned.-Indië over het jaar 1922. Deel II a. Java en Madoera. Samengesteld bij het Hoofdkantoor der In- en Uitvoerrechten en Aeeijnzen. (Weltevreden, Visser en Co.).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers, 1923, No. 37. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Overzicht van de Maleisch-Chineesche en Chineesche pers over de maand Augustus 1923. Samengesteld door het Kantoor voor Chinese zaken. (Weltevreden, Drukkerij 't Kasteel van Aemstel).

Boekaankondiging.

De Uitgevers-Maatschappij „Elsevier” zond uit hare Algemeene Bibliotheek der Redactie de navolgende werken toe:

- „Het Leven en de Kunst”, door Just Havelaar.
- „De Eersten en de Laatste”, door John Galsworthy, vertaling van J. de Gruyter.
- „De Dramatische Kunst en ons Tooneel”, door Gabriëlle van Loenen.
- „Van Gezelle tot Timmermans”, door August Vermeylen, Hoogleraar aan de Universiteit te Brussel.
- „Het Muziekleven in Nederland sinds 1880”. I. — „De Componisten”, door Sem Dresden.
- „Een Gunst” en andere verhalen, door A. H. van der Feen, en
- „Met Kerstmis naar Huis”, door Jörgens Falk Rönne, uit het Deensch vertaald door A. en E. Huber.

Alle werken welke wij gaarne ter kennisneming aanbevelen.

Suriname.

De Minister van Koloniën heeft op de vragen van het lid van de Eerste Kamer den heer van Kol, betreffende de bij de behandeling der begrooing van Suriname voor 1922 door Zijne Excellentie gegeven verzekering in zake de duurtetoelagen der West-Indische landsdienaren geantwoord, dat de eerlang

FIRMA P. C. & A. PICO & ZONEN

Brandtstraat 2-6 Tel. M. 1478
 le Van den Boschstr. 213 Tel. B. 178

DEN HAAG

Rund-, Kalfs-, Varkens- en Lamsslagerij, annex
 Fijne Worst- en Vleeschwarenfabriek.
 (1882-1922).

Bij UW BEZOEK, AAN
BRUSSEL, OSTENDE of BLANKENBERGHE,
 bemerk U, dat Uw kleederen gekreukt, gevlekt of gescheurd zijn.

U kunt ze moeilijk missen Geen nood
Wij Reinigen en Persen Uw Kleding
terwijl gij slaapt!

THE AMERICAN EXPRESS CLEANERS AND TAILORS
 hebben eigen ateliers te

BRUSSEL, OSTENDE, BLANKENBERGHE,
 Palace Hotel 39 rue Royale Hotel Excelsior
 Astoria Hotel Royal Palace Hotel Belle Vue
 Grand Hotel rue de la Limite Grand Hotel

Onverschillig waar U logeert, wij Stoomen (binnen 24 uren) Reinigen, Verven, Repareeren, Keeren, Plisseeren, Stoppen (American Stoppage) alles zoo vlug en zoo goedkoop, dat wij reeds vele Hollanders onder onze trouwste Cliëntèle mogen rekenen.

Indien Uw verblijf zoo kort is, dat Gij in een der bovengenoemde plaatsen niet overnacht, dan reinigen en persen wij Uw kleding,

terwijl gij Uw courant leest of even een brief schrijft.

American Express Cleaners & Tailors

Prop.: M. ANDRÉ,
 4 rue Grétry, BRUSSEL
 (eerste Zijstraat rechts op den Boulevard komende van de Place Brouckère).

BESCHIKBAAR.

PIANO's
RIPPEN
 P. Heinstraat 42
DEN HAAG
 Ook in huur en in huurkoop

BESCHIKBAAR.

Om goede zaken te maken

is het noodig goede waar te leveren. Doch het publiek moet weten dat gij die levert. Dat bereikt gij alleen door goede en voortdurende reclame.

GEBRUIK DIT BLAD
 VOOR UW

Reclamecampagne.

GEZUSTERS PLATTEEL

Gediplomeerde Coupeuses

Atelier voor het maken van Avonden Wandel-Costumes

OBRECHTSTRAAT 550 :: 'S-GRAVENHAGE

ADI-POESTAKA

Boekhandel en Uitgevers-Mij.
L. v. Meerderv. 332 - Den Haag
Tel. M. 5611.

Hoofddepôt van de uitgaven van het
„Java-Instituut” en van „De Commissie voor
de Volkslectuur” te Weltevreden.
Levering van alle Boeken op elk gebied, ook
Buitenlandsche Uitgaven.
Speciaal zijn we goed gesorteerd in
Oostersche Werken.

Bij alle Boekhandelaren en bij de Uitgeefster.

Tempel en Paleis in Hindoestan

door MAURITS WAGENVOORT.

Met 25 Illustraties. Prijs: f 3.20.

Dit werkje bevat o.a. reproducties van Etsen van
Nieuwenkamp en geeft den lezer een denkbeeld van
de grootsche bouwkunst van Hindoes, Dravidiërs en
Mohammedanen in Voor-Indië.

De Javaansche Danskunst

door TH. B. VAN LELYVELD.

Met 38 Illustraties. Prijs: f 3.20.

De schrijver, die op Java in kringen van Inlandsche
grooten heeft verkeerd, is de eerste, die ons op systema-
tische wijze in het wezen der Javaansche danskunst
inleidt.

Het werk wordt o.a. verlucht door opnamen van
Mevrouw Linda Bandara aan de dans- en muziekschool
te Jogjakarta, genaamd: „Krido-Besko-Wiromo”, waar-
door de lezer o.a. op aanschouwelijke wijze kennis
maakt met de elementaire bewegingen van den Javaan-
schen dans.

De Geur van Moeders Haarwring

door NOTO SOEROTO.

2E DRUK.

Prijs f 3.75.

Uit de Persbeoordelingen:

„. . . . Hier ligt een bundel Nederlandsche verzen
van een Javaanschen dichter voor ons, wiens poëzie
ons dwingt ze met die van onze grootste poëten te
vergelijken. Dat is iets, wat mij boeit en onweerstaan-
baar tot mediteeren brengt. Een boek van groot gevoel
en hooge beschaving. Een dichter, die niet van de
dingen, maar van hun innerlijke wezen zingt”.

[JOHAN KONING in „Weekblad voor Indië”.

„. . . . Hoe devoot en hoe vol blijde ontroering
zijn de gedichten, waarin Noto Soeroto zijn moeder
dezingt, een hulde, sterker en dieper dan het liefde-
bed van den minnaar, omdat ze zuiverder is en niet
zischt of afsmeekt, maar slechts dankt en bidt en
eereert De schoonheid van zijn vaderland en
de monumenten van de beschaving van zijn heet-
geliefd volk brengen den dichter tot geestdrift en het
lied rijst uit zijn ziel”

PETER V. ARKEL in „Nieuws van den Dag
van Ned.-Indië”.

BEROEPS- LEERAARS UIT ENGELAND DIE OOK HOLLANDSCH SPREKEN	SCHOOL OF ENGLISH Geleenstraat 118 Weteringkade DEN HAAG	UITSLUITEND PRIVAAT ONDERRICHT IN DE ENGELSCH TAAL
---	--	---

aan het oordeel van de Staten-Generaal te onder-
werpen begrooing van die kolonie voor 1924 nadere
voorstellen zal bevatten om te geraken tot een defi-
nitive salarisregeling.

De vraag, op welke wijze, in afwachting van de op
die voorstellen te nemen beslissing, te gemoet zou
zijn te komen aan de bezwaren, welke de staking
van de duurtbeijslaguittrekingen voor de betrok-
kenen heeft doen ontstaan, heeft een punt van ge-
dachtenwisseling tusschen den Gouverneur en den
Minister gevormd.

Zeer onlangs is ter zake telegrafisch overeenstem-
ming verkregen, zoodat thans ten aanzien van de
onderwerpelijke ambtelijke inkomsten een tusschen-
regeling van den Landvoogd kan worden verwacht,
waardoor aan de door den heer van Kol bedoelde
bezwaren zal worden toegemoet gekomen.

Het eindverslag der Tweede Kamer is verschenen
inzake het XIe hoofdstuk (koloniën) der staatsbe-
grooing 1924.

Verscheidene leden merkten op, dat uit het derde
verslag van de Bezuinigingscommissie blijkt, hoe-
zeer de inrichting en het beheer van dit departe-
ment herziening behoeven. Vooral het personeel zou
belangrijk kunnen worden ingekrompen o.a. door
vereenvoudiging der briefwisseling.

Gevraagd werd, of de minister reeds maatregelen
heeft getroffen, waardoor gewaarborgd wordt, dat
aan de ambtenaren, die naar Suriname vertrekken,
een objectieve voorlichting met betrekking tot den
hen wachtcenden werkkring wordt gegeven.

De N. R. Ct. van 17 October, Avondblad B,
schrijft:

Prof. P. C. Flu, hoogleeraar in de tropische
hygiëne aan de rijksuniversiteit te Leiden, heeft
vandaag aan de Technische Hoogeschool te Delft
het eerste college gegeven van een reeks, die hij daar
in den loop van het cursusjaar 1923/1924 zal geven.

In deze colleges zullen behandeld worden: klimaat,
tropisch klimaat en acclimatisatie in de tropen, de
micro-organismen en hun beteekenis als ziektever-
wekkers van den mensch; de micro-organismen en
hun rol als opruimers van afvalstoffen; de z.g.
waterborne diseases; de drinkwatervoorziening; de
afvoer van faecaliën en andere afvalstoffen; de
bloedzuigende insecten en hun beteekenis als over-
brengers van ziektekiemen; de pest en hare bestrij-
ding; de malaria en hare bestrijding; hygiëne van
nederzettingen in de tropen; hygiëne op landbouw-
ondernemingen; beri-beri en voeding.

Men schrijft uit Leiden aan de N. R. Ct. (Ochtend-
blad A van 18 October):

Prof. G. Koolemans Beynen heeft vanavond den
cursus, welke, evenals vorige jaren, ook dezen
winter vanwege de vereeniging Instituut voor Tropi-
sche Geneeskunde Rotterdam—Leiden wordt ge-
houden voor medische studenten en andere belang-
stellenden, in de collegezaal van het gereed zijnde
Instituut voor Trop. Geneeskunde te Leiden geopend
met het houden van een voordracht, waarbij hij de
vraag besprak: wat zijn tropische ziekten en
waarom zijn zij tropisch? Er zijn, aldus spr., slechts
weinig in waarheid tropische ziekten; de meeste,
die dien naam voeren, komen in meerdere of min-
dere mate ook in gematigde luchtstreken voor. Het
feit, dat zij toch bij voorkeur in tropische streken
optreden, werd vroeger toegeschreven aan de directe
inwerking van het tropisch klimaat op het men-
schelijk lichaam. Dit is echter niet zoo. Wel heeft
vooral de warmte en ook wel de vochtigheid van het
tropisch klimaat in zekeren zin een indirecten in-
vloed op het voorkomen van sommige van die aan-
doeningen, doordat de kiemen dier ziekten of de
overbrengers dier kiemen alleen kunnen leven bij
een tropische temperatuur. Een andere groep van
zoogenaamde tropische ziekten komt alleen daarom

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

203
Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

voornamelijk in de tropen voor, omdat haar optre-
den gebonden is aan het bestaan van slechte
hygiënische verhoudingen en deze in het algemeen
in tropische streken ook thans nog veel slechter zijn
dan in Europa en Noord-Amerika. Andere weer zijn
een gevolg van de volksvoeding in tropische landen,
die in sommige opzichten afwijkt van die in ge-
matigde en koude luchtstreken. Nagenoeg alle
tropische ziekten, aldus besloot spreker, zijn dan ook
infectieziekten en het proces, dat wij acclimatisatie
noemen en dat vroeger gemeend werd te zijn een
verandering in het lichaamsgestel om dit geschikt
te maken voor het verdragen van een ander klimaat,
is eigenlijk een reeks van immunisatie-processen,
die het lichaam van den emigrant moet doormaken
bij het in aanraking komen met een aantal infectie-
kiemen, die hij in zijn vaderland nog niet had
ontmoet.

In de economische Rijkconferentie in Londen
heeft de postmeester Generaal bijzonderheden mede-
gedeeld omtrent de verbindingen tusschen het
moederland en de overzeesche gewesten. Hij zeide
dat de postverbinding met Canada weer even goed
was als voor den oorlog, maar dat er wat de kabel-
verbinding betrof een belangrijke verbetering was
gekomen, daar de Engelsche regering thans over
een dubbele kabelverbinding met Halifax beschikt,
terwijl voor den oorlog alle kabels in Amerikaan-
sche handen waren. De rijksregering is voor-
nemens deze verbinding verder te gebruiken door
van Halifax een kabel naar Barbados en Britsch
Guyana te leiden en de eilanden daar in de buurt
door draadloze telegrafie in verbinding met de
hoofdstij te brengen. Deze plannen zijn reeds zeer
ver gevorderd.

Onze nabuur — Britsch Guiana — die op het
gebied van telegrafische gemeenschap reeds in
betere conditie verkeert dan Suriname, zal door de
nieuwe verbinding weer een stap vooruitgaan.

De Surinaamsche correspondent van „De Avond-
post” heeft het in het nummer van 13 October over
de rijstcultuur:

„De rijstcultuur in Suriname was vóór het uit-
breken van den grooten oorlog van geen noemens-
waardige beteekenis. Tijdens den oorlog deden de
hooge prijzen die de kleine landbouwers maakten
voor hunne voedingsmiddelen-productie, bij hen
den lust ontstaan om ook grotere rijstpolders aan
te leggen, omdat vooral de rijst goed betaalde. Het
gevolg was dan ook, dat de rijstproductie enorm
steeg en in 1922 ruim 13 miljoen K.G. (paddi) be-
droeg of een stijging van ongeveer 500 % binnen
een tijdsverloop van tien jaren.

Ten gevolge hiervan vermeerderde het aantal
rijstmolens ook aanzienlijk. Sedert men die pel-
molens ook gebracht heeft nabij de vestigings-
plaatsen en alzo binnen het onmiddellijk bereik
van de rijstplanters, is er thans bijna geen landbou-
wer die geen rijstperceel aanlegt nevens zijn andere
voedsel-aanplantingen. Toch dekt de rijstproductie
nog niet geheel het eigen verbruik. Van welke be-
teekenis echter de rijstcultuur voor Suriname is,
moge blijken uit het feit, dat ongeveer tien jaar ge-
leden ruim 70 duizend balen rijst werden ingevoerd
tegen ongeveer 10 duizend in het afgelopen jaar.
Het zal dan ook niet zoo lang meer duren of Suri-
name zal met dit artikel concurrerend kunnen op-
treden op de West-Indische markten, aangezien de
productie meer en meer de grens nadert waarop aan
uitvoer kan worden gedacht”

Hier volge nog het slot van den brief:
„Nog steeds is men in Suriname niet overtuigd
dat men geen goede rijstooigsten kan verkrijgen op
perceelen die niet besproeid kunnen worden. Dat
moge soms het geval zijn wanneer droogte en regen
op tijd elkander afwisselen, maar op den duur kun-
nen niet bevoelbare rijstvelden nooit voldoende
produceeren en zullen daarom de kleine land-
bouwers zich dan ook nooit kunnen ophffen, maar

Haagsche Steenkolen-Maatschij
voorheen J. KEMPS
Hofleverancier
Kantoor: Z.-O. Buitensingel No. 170
Den Haag Tel. H. 107

EINDHOVENSCHE BOOMKWEKERIJ
TEL. 634 EINDHOVEN TEL. 634
LEVERING VAN ALLE SOORTEN
BOOMEN EN PLANTEN
TEGEN SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN
SPECIAAL ADRES VOOR HET
AANLEGGEN VAN LUSTHOVEN, TENNISBANEN, ENZ.

Wissel In- en Verkoop
Credietbrieven
Telegrafische
Uitbetalingen

Hollandsche Bank voor West-Indië

Heerengracht 252 AMSTERDAM Telefoon N. 3290
CURAÇAO CARACAS
VENEZUELA

130
Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeringen.
Handelsinformaties
Rembours- en
Document.-Credieten

steeds blijven modderen. Het landbouwdepartement is nu reeds jaren achtereen bezig den kl. landbouwer den weg te wijzen, en de opzichters van dat departement doen ontegenzeggelijk goed werk op de verschillende vestigingsplaatsen, waar zij dagelijks de bewoners kunnen voorlichten. Wanneer deze ambtenaren dan levens ook willen bevorderen, dat de kl. landbouwers coöperatief optreden, zal ongetwijfeld de rijstbouw in Suriname een succes blijken te zijn."

In „Economisch-Statistische Berichten" van 10 October een artikel van den heer Tj. Pyttersen, onder het hoofd „Kentering". Het artikel handelt grotendeels over Oost-Indië, maar Suriname wordt daarin niet vergeten. Bij het beantwoorden van de vraag of in ons groot koloniaal gebied geen uitgestrekte terreinen met voor cultures zeer gunstige factoren voorkomen, welke terreinen zich voor gemengde cultuurbedrijven en een economische toepassing van landbouw-technische hulpmiddelen in uitgebreiden zin leenen, zegt de schrijver:

„Een belangrijk deel van Suriname bezit dusdanige natuurlijke dus blijvende voordeelen als elders zelden worden aangetroffen. In hoeverre echter levende kracht sparende middelen aldaar op economische wijze kunnen worden aangewend, dient nader te worden onderzocht. Levert een dergelijk onderzoek bevredigende resultaten op dan kunnen zich daar in de toekomst groote bedrijven ontwikkelen, te meer waar voldoende werkkraft, zij het dan tegen hogere kosten, van Java is aan te voeren. Het invoeren van gemengde cultuurbedrijven zal de benutting dier werkkraften ten goede komen, het risico der ondernemers verminderen. Het cultiveren van een groote reeks stapelproducten leverende gewassen schijnt daar mogelijk."

In het algemeen ligt het op den weg onzer Regeering de waardebeoordeling van ons koloniaal gebied voor verschillende cultures met kracht te bevorderen."

Curaçao.

De Bloemenhulde.

Wij willen Curaçao de volle maat geven, en ontleenen daarom aan de *Amigoe* het volgende over het bloemstuk, door Curaçao aan de Koningin geschonken bij haar jubileum:

„In overleg met Mr. (?) Helfrich heeft Mr. Nuyens het bloemstuk besteld in Den Haag bij de firma van Houweningen en Ysselstijn, Lange Houtstraat 17, de fijnste zaak in Nederland van dit genre."

De wapenspreuk komt in een cirkel voor op het bloemstuk en wordt geschreven in Fransche imortellen, heele kleine bloempjes, die maanden lang frisch blijven. Een beetje meer naar achteren komt dan op een zee van blauwe tule het schip van orchideën etc. Het belooft een prachtstuk te worden van bloemsierkunst en zeer kostbaar."

Watergebrek.

Ofschoon het in de eerste week van September wat geregend heeft, heerscht er op Curaçao groot watergebrek. De *Amigoe* schrijft daarover:

„Het tegenwoordig gebrek aan regenwater wordt nog verergerd door het onregelmatig verkoopen van putwater."

De ezelkarren, die op Otrabanda dit bedrijf vrijwel als een monopolie in handen hebben, koopen dit water aan de z.g. waterplantages de *Hoop*, *Valentijn*, enz. voor 1 5 tot 25 cts. per vat (*boco*) op en verkoopen het hier in de stad tegenwoordig bijna uitsluitend alleen per vat tegen f 1.25. Voor een enkel blikje durven zij 10 cts. te vragen. Doch er is bijna niet aan te komen. Want wie een blik water van hen wil koopen, wordt gewoonlijk afgescheept met de hoodschap, dat dit vat reeds besproken is en aan een ander moet afgeleverd worden."

Doch niet iedereen heeft in zijn huis plaats om

COLUMBUSSTRAAT 159
TEL. M. 5307

J. Julius Oppenheim
FOTOGRAAF
EX-OPERATEUR v.d. „SKETCH"

een geheel vat water op te bergen en de armen hebben de middelen niet om ineens f 1.25 voor water alleen te besteden.

Die karrenvoerders vinden het wel zoo handig een geheel vat tegelijk aan den man te brengen, liever dan blikje voor blikje langs de huizen te leuren.

Er kwam ons dezer dagen ter oore, dat van wege de politie er toezicht op gehouden wordt, dat dit water langs de huizen niet duurder dan tegen 7½ cts per blik verkocht mag worden. Een heel verstandige maatregel, aan die uitbuiting van die karremanneljes eens paal en perk te stellen.

Een maximum prijs van 7½ cts. levert toch reeds een meer dan ruime winst op.

Met regenwater is het nog veel treuriger gesteld. Op Otrabanda wordt het nu en dan tegen 25 cts. per blik verkocht. Op Pietermaai durft men zelfs tot 35 en zelfs 40 cts. per blik vragen.

Doch regenwater is er natuurlijk veel te weinig in voorraad om te verwachten dat dit langs de huizen zal verkocht worden. Het weinige dat iemand nog in zijn regenbak heeft, gaat hij natuurlijk niet verkoopen, maar bewaart hij zuinig voor eigen gebruik.

Doch de gelegenheid om goed putwater te koopen, is veel te gering. Daarin moet noodzakelijk meer afdoende voorzien worden.

Portugeesch-Israëlitische Gemeente.

De vorige week is uit Holland hier aangekomen de Heer Duque, benoemd rabbijn der Portugeesch-Israëlitische Gemeente *Mikvé-Israël* alhier. Aldus deelt de *Amigoe* van 18 Sept. l.l. mee. *La Cruz* heeft gehoord, dat door den heer Duque een salaris van f 8500.— is verlangd.

Diefstal.

In de *N. R. G.* lezen wij, dat te Rotterdam Msgr. Vuijsteke ten huize van zijn broeder te Rotterdam onstolen zijn: twee gouden zegelringen, waarvan een met een gelen steen en een met een camée, waarop een beeltenis van Maria, een gouden kruis, waarin een R.K. reliquie en een gouden ketting. Voorts een gouden ring met diamanten bezet en een zilveren horloge.

Bovenwindsche Eilanden.

Over de verbinding van de beide deelen der „Kolonie" lezen wij in de *Amigoe*:

„Met het charteren van de *Johanna* voor de Bovenwindsche Eilanden is het Gouvernement verre van gelukkig geweest. Het is al verscheidene weken geleden, dat we berichten, dat de *Johanna* op St. Thomas in reparatie lag. Latere geruchten meldden, dat die bark daar werd vastgehouden omdat er beslag op gelegd was, volgens sommigen, omdat de kapitein de reparatiekosten niet kon betalen, volgens anderen wegens contrabande. Het ergste was, dat ook de lading, bestaande uit provisie-artikelen voor tal van particulieren op de B. E. nog altijd aan boord was, zoodat daarmee zeer velen leelijk gedupeerd zijn."

Bovendien zijn gedurende al dien tijd de Bov. Eil. van communicatie met het hoofdeiland verstoken gebleven.

Want ook de *Virginia* ligt hier in reparatie. Zoo'n abnormale toestand kan toch niet lang bestendig blijven.

En dat schijnt het Gouvernement ook wel in te zien, want het bovenstaande was reeds geschreven, toen wij Donderdag in de *Boletín Comercial* een advertentie van den Adm. van Financiën opmerkten, waarbij een openb. aanbesteding wordt uitgeschreven voor een scheepvaartverbinding tusschen Curaçao en de Bovenw. Eil."

Hof van Justitie.

Bij Koninklijk Besluit van 28 September l.l., eerst verleden week in de Staatscourant verschenen, is benoemd tot lid van het hof van justitie Mr. H. Polvliet te Zierikzee. Naar wij vernemen was de benoemde sedert 1903 advocaat bij de thans opgeheven Rechtbank te Zierikzee, secretaris van den Voogdijraad, en bekleedde hij in den loop der jaren tal van

P. H. MATLA Pansier-straat 33 SCHEVENINGEN

Motor- en
Rijwielhandel

Reparatie-
inrichting

MOFFELN EN NIKKELN ZEER BILLIJK

Heeren- en Dameskleeding naar Maat

Billijke Prijzen Prima Stoffen Eerste Snit
□□□□□□□□

Gelegenheid tot Abonneeren

□□□□□□□□□□□□□□□□
AANBEVELEND,

WILLEM VAN HOUT
MOLENSTRAAT 47B TEL. H. 2324

BESCHIKBAAR.

J. P. BATENBURG & Co's

MEUBELTRANSPORT-M^{ij}

Dr. Kuiperstr. 16

TEL. H. 545.

DEN HAAG.

MEUBELBERGING

RUIME UITPAKLOKALEN

VOOR

REISBAGAGE.

ARBEIDSBEURS VOOR DEN OUD-IND. MILITAIR

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-43 Telefoon 1867

Geopend van 9-12 v.m. en van 2-4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten.

Directeur: A. VAN BOXTEL.

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30.
DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Halleystraat 63.
ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24a.
ARNHEM, G. J. Hoesink, Emmastraat 58.

X.X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachtopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker Centrale Verwarming, Knecht van de Apotheek en ander personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks, enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

AÇOKA

Drama in vier bedrijven door G. GONGGRIJP
 Bandversiering van SOERJOWINOTO
 Prijs ingenaaid f 3.40 Gebonden f 4.90
 Verkrijgbaar bij alle Boekhandelaren
 en bij de Uitgeefster

Uit de persbeoordelingen:

„... Het Nederlandsche volk zou zichzelf te kort doen, indien het Açoka niet vasthield en het tot zijn blijvend bezit maakte als een zijner uitnemende scheppingen”.

(L. J. M. Feber in *De Maasbode*).

„... De brandende vragen van onzen tijd hebben grooten invloed op het werk uitgeoefend, en menige gedachte uit het Açoka-drama, de hoofdlijn niet het minst, loopt parallel aan de stroomingen, die in het geestelijke leven van onze dagen aandacht eischen. Deze Açoka-figuur is een mensch. Een mensch, bewogen door machtige driften, ontroerd door diepe en smartelijke gevoelens, aangeraakt door verheven wijsheid”.

(Herman Middendorp in *De Nieuwe Gids*).

„... Hier is al dadelijk de distinctie, die wij op het tooneel zoo ongaarne missen. Açoka, de hoofdfiguur, is een menschelijke koning — ware hij in onzen tijd geboren, men zou hem wellicht voorzitter van den Volkenbond hebben gemaakt — doch hij is geenszins een gekroond democraat of president van de republiek. Hij blijft — eere den schrijver — Majesteit, in den besten zin”.

(Top Naef in *De Amsterdammer*).

„... De groote rijkdom van dit werk ligt in zijn idealiteit; de geestelijke ontroering is een adeler van. Als men bij dit werk vergelijkt al hetgeen gemeenlijk voor Nederlandsch tooneelwerk doorgaat, dan voelt men direct welk een hooge vlucht de heer Gonggrijp heeft genomen”.

(Johan Koning in *De Hollandsche Revue*).

Uitgave van „Ādi Poestaka”

Boekhandel en Uitgeversmaatschappij

Laan v. Meerderv. 332 - Den Haag - Tel. M. 5611

Bezoekt de Tentoonstelling

van

Heulstraat 19 - Den Haag

Oost- en West-Indische Kunstnijverheid, in de vóórzaal, thans speciaal van Bataksche weefsels.

Toegang vrij.

Iederen werkdag geopend van 10—6 uur; 's middags tusschen 12—2 uur gelegenheid tot het gebruiken van *nassi goreng* of *bamie*. Donderdags *djanganan (gado-gado)* tegen f 0.75 per portie en 's Zaterdags eenvoudige rijsttafel à f 1.50.

Tusschen 3—6 uur thee of Indische stroop met *kwee-kwee*, à f 0.25 per portie.

De zelfgemaakte stroop (rose, assem, vanille en ananas) is ook per flesch verkrijgbaar à f 1.20.

Pas ontvangen een collectie *akar bahar* armbanden tegen de reumatiek à f 2.50 per stuk.

Wij fotografeeren U thuis

zonder verhooging

INLICHTINGEN:

FOTO-PERSBUREAU

Lange Poten 15a - DEN HAAG - Tel. H. 1741

openbare functies in die gemeente, o.a. was hij raadslid en wethouder.

Onze Landgenoot,

De Heer John de Pool, beeldhouwer en schilder, die de mooie buste van Louis Brion vervaardigde, is van zijn reis naar Caracas teruggekeerd waar hij eveneens met een mooie opdracht vereerd werd door den Nederlandschen Gezant aldaar, den Heer d'Artillac Brill en voor het gebouw der Hollandsche Legatie het portret mocht schilderen van H. M. Koningin Wilhelmina. (A. d. C.)

Uit den Verrren Vreemde.

Britsch Indië en het Rijk.

In het voorgaande nummer van ons weekblad gaf de rubriek „Uit de Europeesche pers” een aan de „Locomotief” ontleend stuk over „Indisch zelfbestuur en Britsch Indië”, dat de aandacht vestigde op een artikel in de „Nouveau Monde” van Léon Abensour, over de nationale beweging in Br. Indië. De „Locomotief” van 11 Sept. gaf een vertaling van dit artikel, waaruit wij, op onze beurt hier nu enkele grepen doen.

Na uiteen gezet te hebben dat Engeland veel voor Britsch-Indië gedaan heeft, vervolgt de schr.

„Maar, zeggen de nationalist, deze weldaden zijn duur betaald. Het belastingstelsel drukt den kleinen man, de graanpolitiek van de Engelschen is zelfzuchtig, de katoenkoningen en het monopolie van Manchester worden ten koste van Indië bevoordeeld. Doch niettemin was aan het einde van den oorlog in 1918 Indië welvarender, dan het ooit te voren is geweest.

Tijdens den oorlog, toen Sikhs en Goerka's in het Westen streken, ontstond ook in Indië een meer algemeen nationalisme; er waren ernstige teekenen van verzet, zelfs verklaarden Mohammedanen zich met Hindoes solidair, doch zelfs deze nationalist hadden eenig vertrouwen, dat aan hen, die in Europa de overwinning hadden helpen bevechten, autonomie niet onthouden zou worden. Het einde van den oorlog bracht echter ontgoocheling, Indië werd zoomin als Ierland en Egypte tot den Oppersten Raad toegelaten, en van toen af begon het verzet om zich heen te grijpen tot het in 1919 tot openlijken opstand kwam.

Bombay, Lahore en Amritsar hebben toen tragische dagen gekend. Natuurlijk is de orde gehandhaafd, maar in groote landstroken bleef het woelig, de non-cooperation-beweging ontstond en de mahatma Gandhi verscheen, *un de ces doux et terribles illuminés qui entraînent les foules et qu'ensuite les foules entraînent*. De boycot ontstond, de beweging tijdens de reis van den prins van Wales, de Moplah-opstand en de onrust in den Pendsjaab. Weliswaar wist het Engelsch gezag dit alles het hoofd te bieden, doch de beweging zelve, hoe ook gewijzigd, bleef bestaan.

Zeker is er, tijdens Montagu na den oorlog liberaal geregeerd. Diens *Indian Bill*, welke met wijzigingen thans de Indische grondwet vormt, geeft reeds een zekere mate van vertegenwoordigend gezag. Maar deze concessies bevredigen de nationalist niet en hun grieven kunnen niet geheel ongegrond heeten. Want wat geeft, zeggen zij, deze wetgevende vergadering, als zij geen volstrekte bevoegdheden bezit? Immers, in het hoogerhuis hebben de ambtenaren de meerderheid en in de provincies hebben de raden slechts adviseerende bevoegdheid en missen zij het begrotingsrecht. Zoo worden de lichamen door de nationalist gebocoyot en missen de grootste concessies door hun halfheid alle uitwerking.

De Fransche schrijver komt in een verder gedeelte van zijn uiteenzetting tot datgeen wat van Britsche zijde nog zou kunnen worden gedaan.

„Een reorganisatie van den provincialen regeeringsvorm, administratieve indeeling volgens de ethnografische groepen en de natuurlijke grenzen, toekenning van meerderen invloed aan de Inlandsche hoofden, instelling van een werkelijk parlement in stede van een vergadering, waarin de ambtenaren de meerderheid hebben, ruimer plaats voor de Indiërs in de ambtelijke diensten, het recht van begroting, het afschaffen van het deel der begroting, dat *reserved* is, waar geen bespreking over gehouden mag worden, toekenning van credieten voor onderwijs, gezondheidszorg en economischen vooruitgang, vermindering van militaire uitgaven, opheffing van de emigratiebepalingen in West-Afrika — deze concessies zijn uitvoerbaar en mogelijk zonder het Engelsch gezag te schaden.

Zij zouden, zegt men, de extremisten toch niet bevredigen? Dit kan waar zijn, maar de overwinning van de gematigden door het verkrijgen ervan en de wegneming van ontevredenheid bij de bevolking zelve zou de extremisten reduceeren tot een handvol enkelingen.

N. V. Meubelfabriek „DELTA”
 Van Broekhuizenstraat 26-28-30 - Telef. 893
 NIJMEGEN
 Wij kunnen U momenteel aanbieden: S
 Complete Huiskamers van af f 315.-

Voor een Rijwiel gaat men bij de

Fa TIMMERMAN & Co.

JAVASTR. 40 TASMANSTR. 147 PLETERIJSTR. 170
 Tel. H. 219 Tel. M. 2509 Tel. H. 3742

HIMA
 RUDGE-WHITWORTH RIJWIELEN
 GOUDSTER

Abensour besluit zijn artikel aldus:

Laat ons dus hopen op de overwinning van een wijze en loyale politiek van Engelsch-Indische samenwerking, de eenige welke, tot heil van Indië, Europa en de wereld, den vrede kan doen terugkeeren aan de thans bewogen heilige stroomen van het oude Indië.

Lord Morley.

De Britsch-Indische pers wijdt zeer waardeerende artikelen aan den onlangs ontslagen oud Secretary of State for India lord Morley. Het tijdvak van zijn ministerschap, van 1905—1910, is van groot belang geweest voor de verdere geschiedenis van Indië. Zijn aandeel in de z.g.n. Minto-Morley reforms doet zich thans sterk voelen, bij de politiek die aan het Indische volk meer invloed wil toekennen. Hij heeft 't opgenomen voor den wensch der mohamedanen om een eigen vertegenwoordiging te krijgen. Hij heeft 't pleit gewonnen voor 't verleenen van de bevoegdheid aan den onderkoning om bij verordening een Executive Council in elke onder een luitenant-gouverneur staande provincie te scheppen. Daar staat tegenover dat hij voorstander was van de theorie, volgens welke de onderkoning van Indië een ondergeschikte is van den Secretary of State in Londen.

In 1907 heeft hij een werk in twee deelen uitgegeven „Recollections”, waarin de moeilijke vraagstukken besproken zijn, die hij tijdens zijn ministerschap, als hoofd van The Indian Office, te regelen heeft gehad. 't Was de interessante tijd, waarin lord Kitchener den militairen invloed sterk naar voren bracht en dezen ook aan het departement van Indië in sterker mate wilde doen gelden, dan Morley wenschelijk en toelaatbaar oordeelde.

De Amerikaanse petroleumindustrie.

Uit San Francisco wordt aan Fin. Times gemeld, dat zich in de te Los Angeles gehouden vergadering van de Amer. Assoc. of Petrol. Geologists, een waarschuwend geluid heeft doen hooren in den vorm van een uitgebreid rapport over den toestand van de Amer. petroleumindustrie, samengesteld door dr. W. A. J. M. Van Waterschoot van der Gracht te Ponca City in Oklahoma, die 15 jaar geleden directeur was van den Nederl. geologischen dienst, en 6 jaar geleden president van de Roxana Petroleum Co. de groote Amerikaanse dochteronderneming van de Shellcombinatie, en die thans directeur is van de Marland Refining Co. Het hoofddoel was er op te wijzen, dat de Ver. St. binnenkort voor een tekort aan petroleum zullen komen te staan, hetwelk zulk een ernstig karakter zal aannemen, dat de economische samenstelling van den staat er door zal worden bedreigd. Het is niet buitengesloten, dat in 1923 de petroleumproductie in de Ver. St. haar hoogtepunt zal hebben bereikt en dat er van 1924 af een voortdurende vermindering in de productie zal intreden. De Nederl. deskundige zeide, dat petroleum tegenwoordig de belangrijkste factor is in het economische en industriële leven van het land.

Tenzij er onmiddellijk stappen worden gedaan tot verbetering van den toestand, zal het industriële, economische en politieke bestaan van de Ver. St. spoedig het hoofd hebben te bieden aan een van de ernstige crisissen in de Amerikaanse geschiedenis. De eenige oplossing van het vraagstuk is, alle beschikbare petroleumbronnen, zoowel die reeds in exploitatie zijn als die nog geopend moeten worden met de uiterste zorg te bewaren. De petroleumindustrie in de Ver. St. moet onmiddellijk op een stabiele basis worden gebracht en het land moet een onderzoekingsdienst in het buitenland in het leven roepen ter opsporing van bronnen voor de toekomst. Tot een doelmatige wijze van boren en opslaan moet men overgaan, indien men de tegenwoordige bronnen van het land nog een aantal jaren wil bewaren. De tegenwoordige wijze van boren en de daardoor veroorzaakte overproductie, heeft honderden miljoenen barrels petroleum doen verloren gaan en het leven van de grootste Amer. velden tot op de helft verkort. Hij was ervan overtuigd, dat een regeeringscontrole of exploitatie geen verbetering in den tegenwoordigen toestand zou brengen.

Dr. van der Gracht was van oordeel, dat de productie dit jaar voldoende zou zijn voor het geraamde binnenlandsche verbruik van 700 miljoen barrels, doch dat zulk een hooge productie uitsluitend door bijzondere omstandigheden werd mogelijk gemaakt, welke niet anders dan slechts tijdelijk kunnen zijn. Dus, terwijl er een daling in de productie is te verwachten, zal het verbruik waarschijnlijk toenemen onder den invloed van de tegenwoordige lage prijzen. Voornamelijk op grond van de petroleumbehoefte voor de automobielen, raamt men het binnenlandsche verbruik voor 1924 op niet minder dan 775 miljoen barrels. Ten einde in staat te zijn, om in de toekomstige behoefte te voorzien, is het hoognoedig nieuwe bronnen op te sporen, ter compensatie van de afnemende productie.

Geraamd wordt, dat in een jaar tijd niet minder dan \$ 1000 miljoen alleen tot het verrichten van boorwerkzaamheden zullen moeten worden uitgegeven indien men de marktprijzen wenschte te stabiliseeren en wil voorkomen, dat

BESCHIKBAAR.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraîchissements
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Piano's Orgels
C. A. J. VAN KALMTHOUT
 Tel. 1562 NIJMEGEN Tel. 1562
 Bisschop Hamerstraat 1-1a
Vleugels Kunstspelpiano's

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEFOON No. 2512
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

buitengewoon hooge prijzen binnen een of twee jaar de tegenwoordige ruïneus lage prijzen zullen vervangen.
 Dr. van der Gracht verklaart, dat de geologische wetenschap in de laatste paar jaar zulke vorderingen heeft gemaakt, dat het thans mogelijk was, om met eenige zekerheid de nog in den grond aanwezige hoeveelheid petroleum te ramen. De geologische dienst in de Vereen. Staten raamt deze hoeveelheid voor Amerika op 9000 miljoen barrels.
 (N. R. Cl.)

van teekeningen en etsen van Bali, Timor en Roti door den heer W. O. J. Nieuwenkamp geregeld is. Zij zal gehouden worden in de bovenzaal van het gebouw der Coöp. Landb. Handels-Ver., Stationsstraat, ingang hoek Smidsstraat. In Apeldoorn zijn nog geen museumzalen disponibel, en dus moeten we het doen, met wat we hebben.

De opening zal Dinsdagavond 30 Oct. zijn. Bij kunstlicht kan dat heel goed, aangezien er geen schilderstukken bij zijn. We zullen trachten zoveel mogelijk het gezellige cachet te bewaren.

Behalve enkele genoodigden, verwachten we daar onze leden en begunstigers. Er zullen ongeveer 120 plaatsen zijn. We verzoeken daarom een bescheiden gebruik te maken van het recht van introductie. Vergeet niet uw ledenkaart mede te brengen en zorg s.v.p. op tijd te komen.

De tentoonstelling is alleen op werkdagen te zien, aangezien het bestuur der C. L. H. V. bezwaar had op openstelling op Zondag, zelfs na kerktijd. Overigens was de houding van dat bestuur zóo tegevoelkundig, dat wij gemeend hebben, toch van deze zaal gebruik te moeten maken.

De entreeprijs is zoo gesteld, dat we bij een bezoek van zeshonderd betalenden net uitkomen, wat betreft de financiën. Of er zeshonderd zullen komen, zal voor een deel ook liggen aan U! Wij verwachten, dat ge allen in uw kring zult attent maken op deze bijzondere expositie. Dan zal dat getal er wel komen, want de \pm 100 leden zijn dan de beste reclame.

Wij overwegen verder de mogelijkheid om b.v. in de avonduren op bepaalde dagen leerlingen der hoogste klassen van scholen voor meergevorderden tegen sterk gereduceerde prijzen toe te laten, onder geleide. Wij hopen, dat de betrokken Directeuren daartoe zullen willen medewerken.

Over de tentoonstelling zelf behoeft ik niets te zeggen; mogelijk zal deze iets zeggen aan de bezoekers.

Ten slotte nog de opmerking, dat er sarongs te koop zijn tegen zeer billijke prijzen. Op 't oogenblik zijn we nog in onderhandeling over de mogelijkheid, dat er 's middags „thee” zal zijn.

Wij hebben dit jaar veel kunnen doen. Aan contributies ontvingen we \pm f 215.—. Niettemin hebben we tot nu toe aan uitgaven een bedrag van ruim f 730.—, aan inkomsten \pm f 830.— bereikt. Aan dezen omzet ziet U dus, dat de zaak floreert en dat er meer gedaan wordt dan voor 40 % van f 215 mogelijk is. Wil ons voorkomen, dat U belangstellend is hiervan meer te weten en daarom nemen wij deze gelegenheid te baat U te wijzen op onze algemeene vergadering, die gewoonlijk in Januari na de Kerstvacantie wordt gehouden. Dan doen we rekening en verantwoording en maken we een plan de campagne. Gewoonlijk verschijnen daarop niet meer leden, dan noodzakelijk zijn voor controle. Moge dat na deze mededeelingen anders worden en het b.v. de moeite loonen ook die officiele algemeene vergadering tot een „gezellige” te maken. Want heusch, behalve dat het noodig is, dat we krachtig naar buiten optreden, is het niet minder noodig, dat we ook inwendig sterker worden, ter bevordering van ons doel: „kennis aan te brengen en liefde te kweken voor dat andere volk, dat ook is ons volk”.

Voor het afdelingsbestuur,
 De secretaris,
 J. C. BAARS.

Van de Afdeling Amsterdam:

In het bioscoopzaaltje van de Burgerwacht, Singel 548, werd Dinsdag 16 October de wintercampagne ingewijd door eene lezing van den ambtenaar B. B. D. van der Meulen, over: *Beelden en Verhalen aan de kusten van het Tobameer*. Er was buitengewoon veel belangstelling voor deze lezing, die toegelicht werd door prachtige lichtbeelden en interessante door den spreker opgenomen films.

BESCHIKBAAR.

DE
„ADI POESTAKA”
 UITGEVERS-MIJ EN
 ALGEMEENE BOEKHANDEL

Laan van Meerdervoort 332 's-Gravenhage

levert

**ALLE WERKEN
 OP ELK GEBIED**

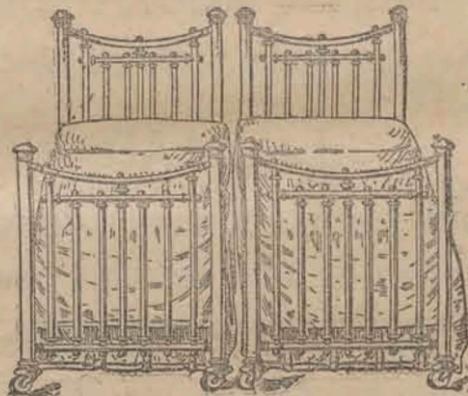
Studieboeken voor Lager-, Middelbaar- en Hooger Onderwijs; Leer- en Woordenboeken voor Indonesische, Algemeen-Oostersche en Moderne Europeesche Talen

W. J. M. SIMONIS

voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.

GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.

TELEFOON H. 4420 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN

Groote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.

Magazijn geopend van 8¹/₂ tot 6 uur.

LEDEN VAN DE VER. „OOST EN WEST”

hebben op vertoon van hun Lidmaatschapskaart toegang tot de Clublokale Restaurant en Leeszaal van de **Amsterdamsche Burgerwacht**, Singel, hoek Vijzelstraat Amsterdam.

Zij kunnen er elken Maandagmiddag tusschen 12 en 2 uur Bestuursleden van de Afdeling Amsterdam der Vereeniging Oost en West aantreffen.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur:

HOOFDBESTUURSVERGADERING op Zaterdag 27 October e.k. des namidd. ten 2 uur in het gebouw Heulstraat 17.

Punten van behandeling:

1. Notulen. (Zie K. W. van 28 Juni i.l. No. 26).
2. Koloniaal Weekblad.
3. Herdenking 25-jarig bestaan der Vereeniging.
4. Wat verder ter tafel zal worden gebracht.
5. Rondvraag en sluiting.

De Secretaris,

VAN DER BRUGH.

GEMEENTELIJKE KOLONIALE TENTOONSTELLING TE AMSTERDAM.

Deze hoogst belangrijke tentoonstelling blijft geopend tot 31 dezer. Een bezoek aan die hoogst belangrijke tentoonstelling kunnen wij onze lezers ten zeerste aanbevelen.

Van de Afdeling 's-Gravenhage:

LEZING over: De schoonheid en den rijkdom van Indië, getoetst aan onze kennis en belangstelling, met lichtbeelden, op **Vrijdag 9 November 1923**, des avonds te 8 uur, in de bovenzaal van de Oranje-Sociëteit, Prins Hendrikplein, te houden door den heer P. J. Zürcher, journalist.

Toegang voor de leden met een(e) introductie(e).

Van Boeëtan:

Indische Kunstavond in Hotel de Witte Brug op **Vrijdag 26 dezer** te 8 uur, waarvan het batig saldo zal worden afgedragen aan het fonds tot stichting van een **Indisch Bronbeek** op Java.

Van 24 tot en met Zondag 28 dezer van 10 uur v.m. tot 2 uur n.m. **Tentoonstelling van Soembaweesels** in Hotel de Witte Brug. Toegangsprijs f 0.25, voor leerlingen f 0.10 per persoon.

Van de Afdeling Apeldoorn:

(Zie ook de advertentie in dit blad.)

In het bijzonder aan onze leden het verzoek het volgende te willen lezen.
 Eindelijk zijn we zoover, dat de tentoonstelling

A. GRUDA & Co REINKENSTRAAT 8
 TELEF. N. 2692
 Voorheen Chef-Coupeur „Jagershuis”
Dames- en Heerenkleeding naar Maat
 Prima Engelsche en Schotsche Stoffen
Scherp concurrerende prijzen

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S ORGELS

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het
gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

KANTOORBOEKEN LOSBLADIGE BANDEN

VOOR ALLE DOELEINDEN
VRAAGT GEILL. CATALOGUS

H. v. RIJMENAN - DEN HAAG
ORANJELAAN 21, Telef. 2157/58

BINDT GIJ AL ZELF UW MUZIEK IN EEN H.V.R. BAND?

Alle bladen liggen volkomen vlak - Vraagt uwen Boekhandelaar

BESCHIKBAAR.

FIRMA J. ASJES Ez.

CARROSSERIE EN RIJTUIGFABRIEK

ALKMAAR

BOUW VAN ALLE SOORTEN RIJTUIGEN,
KOETSEN EN CARROSSERIEN VOOR
.....PERSONEN- EN VRACHTVERVOER.....

NEDERL.-INDIË, OUD EN NIEUW NOBELSTRAAT 20 'S-GRAVENHAGE

In den nu loopenden jaargang (Mei 1923-April '24)
verschenen de volgende belangrijke, rijk geillu-
streerde bijdragen:

- Dr. F. D. K. BOSCH, Een hypothese omtrent den oorsprong
der Hindoe-Javaansche kunst.
S. KALFF, Iets over Blitar.
Prof. J. A. LOEBER, Een oeroud wapen. II. Het blaasroer
in Europa.
Dr. J. J. PAERELS, De Katoen-cultuur.
De cultuur van Gambir in den Indischen
Archipel.
P. B., Boecatan's Expositie.
Dr. EUG. M. M. PARAVICINI, Over de kapmessen van
Nederlandsch-Indië.
Prof. Dr. PH. S. VAN RONKEL, Een nieuw boek over eene
oude beschrijving van Indië en China.
Jhr. B. C. C. M. M. VAN SUCHTELEN, De ruïne van het
oud-Portugeesche fort op Poeloe Endeh (Zuid-Flores)
met naschrift door Dr. G. P. ROUFFAER.
Een zilveren huideblijk aan de Koningin uit Borneo's
binnenland.
W. O. J. NIEUWENKAMP, Een kort bezoek aan de eilanden
Kisar, Leti en Roma.
Z. De Sultan van Boeloengan.

Proefnummer wordt op aanvraag gratis toegezonden.

TRICOT ONDERGOEDEREN VAN JANSEN & TILANUS, FRIEZENVEEN

De voorzitter was dan ook zeer zeker de folk van
de aanwezigen, toen hij na afloop den spreker dank
bracht voor zijn sympathieke en leerzame voor-
dracht.

Op het programma dezer afdeling staan nog
voor November: eene lezing met lichtbeelden, zang
en demonstratie, door R. S. Hardjodiringgo, uit
Solo, over:

De ontwikkeling van de wajang in ver-
band met den godsdienst, de dans, Solosche
dansen, wajang-wong, Klondans en Javaan-
sche zelfverdedigingsdans,

terwijl in December Dr. Hunger ons zijn reisindr-
ken uit de Molukken, inclusief Noord- en Zuid
Nieuw-Guinea zal mededeelen. Aan deze lezing zal
eene kleine tentoonstelling ethnographica verbon-
den worden.

De secretaris afd. Amsterdam,
L. PETIT.

Van het Informatie-Bureau:

VOOR DEN INDISCHEN DIENST ZIJN BESTEMD:

E. de Vries, Wilhelminadorp, als landbouw-consulent bij
den Landbouwvoorlichtingsdienst.

UITZENDING VOOR DEN NEDERLANDSCH-INDISCHEN STAATSDIENST.

Voor de na te noemen betrekkingen bij 's Lands dienst in
Nederlandsch Oost-Indië, waarin moet worden voorzien door
uitzending vanwege het Departement van Koloniën, bestaat
thans gelegenheid tot mededinging:

- Onderwijzer(es) bij het openbaar lager onderwijs (voor
onderwijzeres hoofdkate vereischt).
- Verpleegster bij het krankzinnigenwezen.
- Opzichter werkplaats voor afd. instrumentmakerij bij
den dienst der Staatsspoorwegen.
- Technicus voor electro-zwakstroom bij den dienst der
Staatsspoorwegen (leider spoorwegtelegraafdienst).
- Instrumentmaker voor de spoorwegelectrificatie.
- Officier van gezondheid 2de klasse in vasten of tijde-
lijken dienst.

Zij, die voor uitzending tot eene dezer betrekkingen in
Nederlandsch Oost-Indië in aanmerking wenschen te komen,
kunnen zich tot het verkrijgen van inlichtingen wenden tot
het Ministerie van Koloniën, 9de afdeling, onderafdeling
A.B. (voor de betrekkingen genoemd onder a t/m e) en tot
de 8ste afdeling (voor de betrekking onder f).

Mutaties van 17 tot 24 Oct. 1923.

Nieuwe leden.

- A. Pimentel, kapitein O.-I. L., Amsterdam, Sarphathiestraat
155. f 5.
Mr. J. G. Huyser, Rotterdam, Vredenhofweg 32, Kralin-
gen. f 5.
J. Eigenhuis, oud-hoofdonderwijzer, Den Haag, v. Boetze-
laerlaan 181. f 5.
A. C. W. de Rooek, Administrateur Volkscredietbank te
Koedoes. f 5.
A. Goudswaard, militair Apotheker, Koeta-Radja, Neusoeh
13. f 5.
R. C. Bakhuizen van den Brink, Buitenzorg, Wigmanweg
15. f 5.
Z. H. Maulana, Sultan Mohamad Kasim Aldin, Sultan van
Boeloengan. f 10.

Afschrijven.

- L. P. J. Savalle, Ritmeester, Breda, Ridderstraat 10a.

Adresveranderingen.

- A. C. van der Velden, Controleur B.B., van: Rotterdam,
Oude Dijk 152, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
S. Kortleven, Adm. Ambt. B.B., van: Stationsstraat 162,
Maassluis (afd. Rotterdam), naar: Weltevreden, Dep. B.B.
A. W. M. Mauwer, onder-luitenant Inf., van: Nijmegen, Berg
en Dalsche Weg 372, naar: Bandoeng D. v. O.
J. van Dalen, Sergeant Inf., van: Nijmegen, Prins Hendrik-
kazerne, naar: Bandoeng D. v. O.
W. A. v. d. Capellen, Controleur B.B., van: Den Haag, Val-
kenboschkade 686, naar: Meester Cornelis, Kerkstr. 61.
A. A. C. Linck, Controleur B.B., van: Den Haag, Buys Bal-
lotstraat 97, naar: Weltevreden, Dep. B.B.
J. W. E. Hoffmann, Off. v. Gez., van: Eindhoven, naar:
Bandoeng D. v. O.
B. B. Faber, Controleur B.B., van: Weltevreden, naar: Den
Haag, Witte de Withstraat 32. f 5.

PAUL J. JACOBS

2de Sweelinckstr 73a, h. 2de v. Blankenburgstr.
DEN HAAG

Horloges, Klokken, Pendules, Carillons, enz.
GESORTEERDE JAPAN- EN CHINA-AFDEELING
Atelier voor alle Reparatiën
Export naar Oost- en West-Indië.

- Mevr. J. J. d'Arnaud Gerkens-Bakhuizen v. d. Brink, van:
Depok, naar: Weltevreden, Laan de Riemer 16.
J. J. H. de Rooze, Utrecht, van: Prins Hendriklaan 19, naar:
Mauritsstraat 117.
Mej. J. L. Huisken, Haarlem, van: Berkenrodestr. 31, naar:
Ruychaverstraat 4.
Mevr. Wed. A. J. van der Heide-Lefebber, Amsterdam, van:
P. C. Hooftstraat 66II, naar: Reynier Vinkeleskade 46 2.
Mej. M. W. Deerns, van: Den Helder, naar: Den Haag, Ber-
berisstraat 84. f 2.50.
G. L. van der Molen, van: Hilversum, naar: Den Haag, Ban-
kaplein 2. f 5.
J. M. Doeve, Den Haag, van: Beeklaan 336, naar: Beek-
laan 232.
J. de Roo, Den Haag, van: Conradkade 8, naar: Beekl. 258.
C. Winkler Prins Jr., Med. Doct., van: Noordwijk a/Zee
naar: Leiden, Nieuwe Rijn 8. f 5.
D. Bijleveld, van: Marseille naar: Cannes, Poste restante.
W. J. C. van Dun, Adm. Ambt. B. B. van: Den Haag, Plein
14 naar: Weltevreden, Dep. B. B.

Opgave van Leden der Vereeniging „Oost en West”,
die zich beschikbaar stellen voor het geven
van privaattlessen in Indische Talen,
Staats- en Strafrecht.

- L. Ch. A. FONTEIJN, Frederik Hendriklaan 104, Den Haag -
Maleisch en Javaansch in geheelen omvang.
J. ISRAËL, oud-adjt., Translateur v. d. Javaansche taal,
Soestdijk. - Javaansch. - Stelt zich ook in andere
plaatsen beschikbaar.
A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. - Maleisch (gram-
matica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum,
Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en
's-Graveland.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. - Staatsinstellingen
van Ned. O.- en W.-Indië. - N.-I. Strafrecht. - N.-I.
Strafvordering. - Madereesch. - Javaansch. - Ma-
leisch.
M. C. ROUVEROY VAN NIEWAAL, Adelheidstraat 7, Den
Haag. - Maleisch in den dagelijkschen omgang.
J. J. F. SCHREUDEL, gepens. Ass.-Res., Vogelkersstraat 5,
Den Haag. - Maleische taal en letterkunde.
JOS. SUYS, Candidaat-Notaris, Leeraar M. O. opleiding groot
en klein notarisexamen, repeteert burger- en handels-
recht, van Boetzelaerlaan 174, Den Haag.
J. H. C. VERMEER, oud-officier, Antonie Duyckstraat 45.
- Correspondentiebureau voor moderne en Maleische
talen, lessen in Maleische omgangstaal en wiskunde.
P. D. VISSER, Frederik Hendriklaan 162, Den Haag. -
Maleisch (grammatica, correspondentie, omgangstaal) en
Wiskunde.
A. H. J. G. WALBEEHM, Witte Rozenstraat 54, Leiden. -
Javaansch. - Maleisch.

Leden, die in deze opgave opgenomen wenschen te wor-
den, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereen-
iging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

*Jk legatee aan de Vereeniging „Oost
en West”, gevestigd te 's-Gravenhage en
goedgekeurd bij verschillende Koninklijke
Besluiten, de Somma van*

De ondergeteekende,

Naam.

Woonplaats.

*Desverkiezend voege men hierbij: Vrij van alle
kosten en rechten, ook van het recht van successie.*

M. A. VREESWIJK
WIJNHANDEL - UTRECHT
Uitvoerige Prijscurant op aanvraag gratis.

Instituut „VAN WIJNGAARDEN”
 Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes
 2de SCHUJNSTRAAT 332 (Duinoord) - DEN HAAG

Afd. A (6 leerjaren) opleid. H. B. S., Lyceum en Gymnasium
 Afd. B. (3 leerjaren voor leerlingen boven 12 jaar). Op-
 leiding voor verschillende examens.
 Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
 Kleine klassen, ruime lokalen. Centr. verwarming. Electr. verlichting.

N.V. HOOGEWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
 Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
 Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging „OOST en WEST”.
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden. Ouders of Voogden van alle landaarden in Oost- en West-Indië, die gratis hulp wenschen voor het zoeken van kamers of kosthuizen, voor afhalen van boord, voor toezicht op de studie, voor beheer van gelden, enz. ten behoeve van hun kinderen of pupillen, kunnen zich — onder opgave van de noodige gegevens — wenden tot het Bureau der Gedelegeerden der Studie-Commissie. Adres: Prins Mauritsplein 23, Den Haag.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. H. 4519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichtingen zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.

TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag. Gelegenheid voor Studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië tot logeren, koffiedrinken en dineeren; logeren f 1,50, noenmaal f 0,75 en diner f 1.—. Aanvragen te richten aan den heer J. C. HETINK, Directeur.

TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

* * Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
- c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's.) Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. II. De Geëmployeerde bij de Javasniker-Industrie. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoon dienst in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
 - No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - No. XII. Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.

- Serie I.**
- No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel.
 - 2. Indische toestanden gezien door een Inlander.
 - 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland.
 - 4. Sarikat-Islam.
 - 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië.
 - 6. De afschaffing van de laatste heereendiensten op Java.
 - 7. Denkbeelden der Inlanders van onzen Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten.
 - 8. De Europeesche vrouw in Indië.
 - 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging.
 - 10. Over de Kolonie Suriname.

- Serie II.**
- No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië.
 - 2. Het Javaansch tooneel.
 - 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië.
 - 4. De theecultuur op Java.
 - 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg.
 - 6. Een doods taal in Indië.
 - 7. De inlandse dorpsgemeenschap op Java.
 - 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië.
 - 9. De Javaan gelijk hij schijnt en is.
 - 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.

- Serie III.**
- No. 1. Over Bali en zijne bewoners.
 - 2. Bevolving in Nederlandsch-Indië.
 - 3. Kindercriminaliteit in Nederlandsch-Indië.
 - 4. Indische Scholen onder de Oost-Indische Compagnie.
 - No. 5. Nederlanders in Indië.
 - 6. Het Nederlandsch-Indisch Volksredietwezen.
 - 7. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - 8. De Slavernij in Oost-Indië.

N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het INFORMATIE-BUREAU, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Soemenep (Madoera).

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Het Secretariaat-Penningmeesterschap der Afdeeling 's-Gravenhage is gevestigd Heulstraat 17 (zetel Hoofdbestuur).

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.

Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

BESCHIKBAAR.

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT

KRISTAL - PORSELEIN

VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ., UIT DE PLATEELBAKKERIJ „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA

MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

Firma JOS. BROUWERS
 Wijnhandel

Kantoor: Noordeinde 202 - DEN HAAG - Tel. H. 2913

SPECIALITEIT in **ROYAL BARSAC**
 Grand Vin Etampé à f 2.25 per flesch.

MEDOC, Superieur
 à f 1.25 per flesch.

Verder alle merken verkrijgbaar

N.V. GOGARN'S
MEUBILEER. MIJ.

MEUBELN
 BETIMMERINGEN
 BEHANGERIJ
 STOFFEERDERIJ

DEN HAAG ROTTERDAM
 NOORDEINDE 64c WESTNIEUWLAND 13
 TELEFOON H. 1076 TELEFOON No. 1774

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN"
 Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
 Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
 AMSTERDAM—ROTTERDAM

Wereldmerk

L. C. JACOBI voorheen J. F. CUIJPERS
 's-GRAVENHAGE - SOERABAYA
 Regentesselaan 123 bij Regentesseplein Tel. M. 1403

Wendt U voor
**Huur en Huurkoop, Inruilen, Repareeren,
 Stemmen en Transporteeren**
 tot bovenstaande in Nederland en Buitenland het meest
 bekende adres.

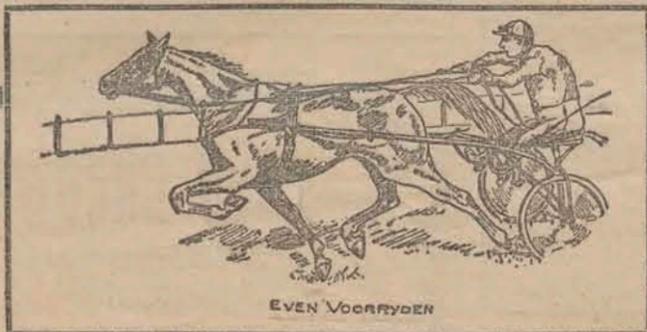
GROOTSTE voorraad, BESTE merken.
SPECIAL ADRES VOOR TROPEN-PIANO's
 UITSLUITEND ORIGINEELE MERKEN.

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleeding wilt laten
 Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
 niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
 onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
 maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. M. 4947
DEN HAAG
 De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

BESCHIKBAAR.

De Paardenwereld

Geïllustreerd Weekblad

GEWIJD AAN

**Draverijen, Rensport, Concours-Hippique,
 Fokkerij, Hoefbeslag, enz.**

Abonnement (franco per post) f 6.- per jaar,
 desgewenscht te betalen in 2 halfjaarlijksche
 termijnen van f 3.—.

Bevat o.m. de officiële programma's van de Draverijen en Rennen
 dit jaar te houden op Duindigt.

AFZONDERLIJKE NUMMERS van dit blad zijn à f 0.20
 verkrijgbaar aan de Spoorweg-Kiosken te Alkmaar, Amersfoort, Amster-
 dam (1e en 2e perron), Apeldoorn, Bussum, Den Haag (H. S.), Gorin-
 chem, Haarlem, Hilversum, Leiden, Rotterdam (Maas en Hofplein), Tiel.
 Daarenboven te 's-Gravenhage in **HILLEN'S** Sigaren-
 Magazijn, Prinsestraat 134 en Goudenregenstraat hoek Laan
 v. Meerdervoort, en bij de Uitgevers: Nobelstraat 20.

A. SCHRÖDER & Co.
 GROENMARKT 25-26-28 's-GRAVENHAGE

VIYELLA

DE heerlijke dracht

STUKGOED
 APARTE DESSINS
PYAMA'S VOOR
 DAMES - HEEREN
 EN KINDEREN
DAMES
 NACHTJAPONNEN

BESCHIKBAAR.

Magazijn „NEDERLAND”
 KATTENBURG & Co.
 AMSTERDAM, DEN HAAG, UTRECHT, HAARLEM
 ROTTERDAM

Uitrustingen
 voor de Tropen

Op aanvraag toezending
 van catalogus

Onze reizigers
 zijn door
 het geheele land
 te ontbieden.

VERHUIZINGEN PER
Auto-Tapissières
H. VAN DEN BOLD
 APELDOORN :: TELEF. No. 273

Holland-Canada Hypotheekbank
 's-Gravenhage - Winnipeg 95
 Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage - J. G. COSTER te Winnipeg